«ҚАЗАҚСТАН ТЕМІР ЖОЛЫ» ҰЛТТЫҚ КОМПАНИЯСЫ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ
АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «НАЦИОНАЛЬНАЯ КОМПАНИЯ «ҚАЗАҚСТАН ТЕМІР ЖОЛЫ»
NATIONAL COMPANY KAZAKHSTAN TEMIR ZHOLY JOINT-STOCK COMPANY

«ҚТЖ» ҰК» АҚ АО «НК «ҚТЖ» NC KTZ JSC

БҰЙРЫҚ ПРИКАЗ

1 қыркүйек 2023 жыл № 614 – ЦЗ

Астана қаласы город Астана

Ұйым стандартын бекіту туралы

«Қазақстан темір жолы ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы мен оның еншілес ұйымдарындағы денсаулықты қорғау және еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз етуді басқару, экологиялық менеджмент жүйесін жетілдіру мақсатында, 2018 жылғы 4 шілдедегі №43-АҚ Әріптестік туралы келісімнің 1-тармағының 19) және 20) тармақшаларына, 3-тармағының 1) тармақшасына, 2016 жылғы 28 шілдедегі №82 Әріптестік туралы келісімнің 1-тармағының 15), 17) тармақшаларына, 3-тармағының 1) тармақшасына сәйкес, **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қоса берілген АҚ СТ-620100210058-ЦТЕХ-04-2021 «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамында және оның еншілес ұйымдарында қауіптер мен экологиялық аспектілерді сәйкестендіру, еңбек қауіпсіздігі саласындағы тәуекелдерді және экологиялық қауіпсіздікті бағалау және басқару» ұйым стандарты бекітілсін.

2. «Ұйым стандартын бекіту туралы 2021 жылғы 27 желтоқсандағы №954-ЦЗ бұйрығының күші жойылған деп танылсын.

Бас инженер – Техникалық саясат департаментінің директоры **Б. Котырев**

Орынд. Кабиев С. – Цтехпб
8 (7172) 603423

БЛАГО
Безопасность Лидерство Амбиции Гордость Ответственность

14880

ҰЙЫМ СТАНДАРТЫ

«Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы

«Қазақстан темір жолы»
ұлттық компаниясы» акционерлік
қоғамы Бас инженерінің - Техникалық
саясат департаменті директорының
2023 жылғы «1» қаңтардағы
№ 614-ИЗ бұйрығымен
бекітілген

«ҚАЗАҚСТАН ТЕМІР ЖОЛЫ» ҰЛТТЫҚ КОМПАНИЯСЫ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫНДА ЖӘНЕ ОНЫҢ ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРЫНДА ҚАУІПТЕР МЕН ЭКОЛОГИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРДІ СӘЙКЕСТЕНДІРУ, ЕҢБЕК ҚАУІПСІЗДІГІ САЛАСЫНДАҒЫ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІКТІ БАҒАЛАУ ЖӘНЕ БАСҚАРУ»

АҚ СТ 2.02-2023
(екінші редакциясы)

Әзірлеген:
Техникалық саясат департаменті
2023 жылғы «1» қаңтардағы

Түпнұсқа ұстаушы:
«Қазақстан темір жолы»
ұлттық компаниясы»
акционерлік қоғамы
Астана қ., Қонаев к-сі, 6

Астана

Алғысөз

1 Техникалық саясат департаменті **ӘЗІРЛЕНГЕН ЖӘНЕ ЕНГІЗГЕН**

2 «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы Бас инженерінің - Техникалық саясат департаменті директорының 2023 жылғы «1» қаңтардағы №614-ЦЗ бұйрығымен **БЕКІТІЛГЕН ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН**

3 «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы Бас инженерінің 2021 жылғы «27» желтоқсандағы №954-ЦЗ бұйрығымен бекітілген «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамында және оның еншілес ұйымдарында қауіптер мен экологиялық аспектілерді сәйкестендіру, еңбек қауіпсіздігі саласындағы тәуекелдерді және экологиялық қауіпсіздікті бағалау және басқару» стандартының **ОРНЫНА ЕНГІЗІЛГЕН.**

«Осы стандарттың «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамының рұқсатынсыз ресми басылым ретінде толық немесе ішінара басылып шығарылуы, көбейтілуі және таратылуы мүмкін емес

Мазмұны

1. Қолданылу саласы 1
2. Терминдер, анықтамалар және қысқартулар..... 2
3. Жалпы ережелер 3
4. ДС және ЕҚҚ, ҚОҚ саласындағы қауіптер мен экологиялық аспектілерді сәйкестендіруді, тәуекелдерді мен мүмкіндіктерді бағалауды жоспарлау 4
5. Жауапкершілік 5
6. Қауіптер мен экологиялық аспектілерді сәйкестендіру процесі..... 7
7. Тәуекелдерді және мүмкіндіктерді бағалау..... 9
8. Еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы тәуекелдерді басқару..... 10
9. Тәуекелдерді бағалауды талдау және есептілік 11

1-қосымша. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы қауіптерді сәйкестендіру, оларды бағалау және тәуекелдерді басқару әдістемесі 12

2-қосымша. Экологиялық аспектілерді сәйкестендіру және тәуекелдерді бағалау әдістемесі .....,..... 27

3-қосымша. Қауіптер, экологиялық аспектілер, тәуекелдер тізілімі..... 30

4-қосымша. Қауіптердің ықпалын бағалау..... 31

5-қосымша. Айтарлықтай тәуекелдер мен елеулі аспектілер тізілімі 32

2.02-2023 АҚ СТ

ҰЙЫМ СТАНДАРТЫ

«ҚАЗАҚСТАН ТЕМІР ЖОЛЫ» ҰЛТТЫҚ КОМПАНИЯСЫ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫНДА ЖӘНЕ ОНЫҢ ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРЫНДА ҚАУІПТЕР МЕН ЭКОЛОГИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРДІ СӘЙКЕСТЕНДІРУ, ЕҢБЕК ҚАУІПСІЗДІГІ САЛАСЫНДАҒЫ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІКТІ БАҒАЛАУ ЖӘНЕ БАСҚАРУ»

Енгізілген күні_____

1 Қолданылу саласы

1. Осы «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамында және оның еншілес ұйымдарында қауіптер мен экологиялық аспектілерді сәйкестендіру, еңбек қауіпсіздігі саласындағы тәуекелдерді және экологиялық қауіпсіздікті бағалау және басқару» стандарты (бұдан әрі – Стандарт) «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамының Басқармасының шешімімен бекітілген «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы мен оның еншілес ұйымдарында денсаулықты қорғауды және еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз етуді басқару жүйесі жөніндегі басшылыққа, «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамындағы және оның еншілес ұйымдарындағы экологиялық менеджмент жүйесі жөніндегі басшылыққа сәйкес, «ҚТЖ» ҰК» АҚ пен ЕҰ-дағы еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы қауіптер мен экологиялық аспектілерді сәйкестендіру, тәуекелдерді бағалау және басқару жөніндегі бірыңғай тәртіпті қамтамасыз ету мақсатында әзірленген.

2. Стандарттың әрекеті «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамының барлық құрылымдық бөлімшелеріне және оның еншілес ұйымдарына қатысты.

2 Терминдер, анықтамалар және қысқартулар

3. Осы Стандартта келесі негізгі анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

«ҚТЖ» ҰК» АҚ, Компания	-	«Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы
«ҚТЖ» ҰК» АҚ компаниялар тобы	-	«Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы және оның еншілес ұйымдары
ЕҰ	-	еншілес ұйымдар – акцияларының (қатысу үлестерінің) 100% меншіктілік немесе сенімгерлікпен басқару құқығында «ҚТЖ» ҰК» акционерлік қоғамына тиесілі заңды тұлғалар
құрылымдық бөлімшелер	-	Компанияның/ЕҰ орталық аппаратының департаменттері, қызметтері, бөлімдері, филиалдары, тіркелген штаты

Қызмет	-	функцияларына Компанияның еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы саясатын іске асыруды қамтамасыз ету кіретін Компанияның/ЕҰ басқарудың барлық деңгейлеріндегі құрылымдық бөлімшелер
мердігерлік ұйымдар	-	шартқа (келісімшартқа) сәйкес Компанияның және оның ЕҰ аумағында немесе мүдделерінде жұмыстар орындайтын, қызметтер көрсететін немесе тауарлық-материалдық құндылықтарды жеткізетін, және де еңбек қауіпсіздігін және экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету сапасына ықпал ете алатын заңды немесе жеке тұлға
басқару шаралары	-	бұл авариялық жағдайдың немесе оқиғаның туындау мүмкіндігін болғызбауға бағытталған қызмет нәтижесінде пайда болуы мүмкін қолайсыз оқиғаларға жол бермеу жөніндегі алдын алу (ескерту) іс-шараларының кешені
қауіп		адамдарға, қоршаған ортаға, «ҚТЖ» ҰК» АҚ компаниялар тобының мүлкіне немесе абыройына зиян келтіру ықтималдығымен сипатталатын көз, оқиға немесе әрекет
еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы тәуекел	-	түрлі ауырлықтағы жарақаттарға, мүлікке немесе қоршаған ортаға зиян келтіруіге апаруы мүмкін оқиғаның орын алу ықтималдығы
қабылдарлық (рұқсат етілген) тәуекел	-	еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы саясатты белгілейтін заңнаманың және Компанияның/ЕҰ ішкі құжаттарының талаптарын ескере отырып, рұқсат етілетін деңгейге дейін азайтылған тәуекел
айтарлықтай тәуекел	-	адамдарға, мүлікке, қоршаған ортаға айтарлықтай әсер ететін және оларды төмендету немесе төмендету мүмкін болмайтын жерде оңтайлы деңгейде ұстап тұру жөніндегі тиісті іс-шараларды талап ететін тәуекел
қалдық тәуекел	-	тәуекел иесі, осы тәуекелдің ықтималдығын немесе күшін өзгерту жөніндегі әрекет қабылдағаннан кейін қалған тәуекел
тәуекелді бағалау	-	барлық қолданыстағы басқару құралдарының толықтығын ескеретін және тәуекелдің қабылдарлық немесе қабылданбайтындай болып

	табылатыны туралы мәселені шешуге мүмкіндік беретін қауіппен байланысты тәуекелді бағалау процесі
экологиялық тәуекел	белгілі бір факторлардың әсері салдарынан қоршаған орта және (немесе) табиғи объектілер күйінің қолайсыз өзгеруі ықтималдығы
экологиялық аспект	- ұйымның қызметі, оның өнімдерін шығару немесе қоршаған ортамен өзара әрекеттесетін қызметтерді көрсету барысында пайда болатын элемент
ДС және ЕҚҚ, ҚОҚ саласындағы мүмкіндіктер	- ДС және ЕҚҚ, ҚОҚ саласындағы қызмет көрсеткіштерінің жақсаруына апаруы мүмкін жағдайлар немесе жағдайлар жиынтығы
ДС және ЕҚҚ	- денсаулық сақтау және еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету
ҚОҚ	- қоршаған ортаны қорғау
Қауіптерді сәйкестендіру	- қауіпті және зиянды өндірістік факторларды байқау, анықтау және тану және олардың алдын алу іс-шараларын әзірлеу үшін қажет және жеткілікті сандық, уақытша, кеңістіктік және басқа да сипаттамаларын белгілеу процесі
Экологиялық аспектілерді анықтау	экологиялық аспектілерді анықтау, олардың қоршаған ортаға әсерін анықтау
Мүдделі тарап	- Компания мен ЕҰ жүзеге асыратын қызметке әсер етуі мүмкін және осы қызмет өздеріне әсер ететін тұлға немесе ұйым.
ӨҚ АЖ	- «Өндіріс қауіпсіздігін басқару жөніндегі біріктірілген жүйе (ӨҚ АЖ)» автоматтандырылған жүйесі
Оқиға	- объектіні сақтау, консервациялау, пайдалану немесе тарату кезінде орын алған және апатқа, авариясға, оқиғаға, инцидентке, жазатайым оқиғаға, кәсіптік ауруға, техникалық құрылғының істен шығуына, тұтануға, өртке, жол-көлік оқиғасына, қоршаған ортағажағымсыз әсерге немесе қауіпті көздермен жұмыс істеу кезіндегі бұзушылықтарға жататын жағымсыз оқиға

Осы тармақта көзделмеген ұғымдар Компанияның жергілікті актілерінде көзделген мәндерде қолданылады.

3 Жалпы ережелер

4. Қауіптер мен экологиялық аспектілерді сәйкестендіру, тәуекелдерді бағалау және басқару еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік деңгейін арттыру элементі болып табылады, және де, еңбек қауіпсіздігі және

экологиялық қауіпсіздік саласындағы тәуекелдерді анықтауға және алдын алуға бағытталған.

5. Қауіптерді және экологиялық аспектілерді сәйкестендіру, қауіптерді бағалау нәтижелері:

1) еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы қолжетімді мақсаттарды жоспарлау және аталған саладағы менеджментті жетілдіру үшін бастапқы ақпарат;

2) Компанияда және ЕҰ-да еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы тәуекелдерді басқару жөніндегі шараларды әзірлеу, еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шараларды іске асыру үшін қажетті ресурстарды (ақша қаражатын, адам ресурстарын) бөлу, сондай-ақ олардың мониторингі мен талдауы үшін негіз;

3) өндірістік процестерге арналған нормативтік техникалық құжаттарда еңбекті қорғау және еңбек қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау жөніндегі бөлімдерді/талаптарды әзірлеу үшін негіз болып табылады.

4 ДС және ЕҚҚ, ҚОҚ саласындағы қауіптер мен экологиялық аспектілерді сәйкестендіруді, тәуекелдерді мен мүмкіндіктерді бағалауды жоспарлау

6. Компанияда және ЕҰ-да ДС және ЕҚҚ, ҚОҚ саласындағы қауіптер мен экологиялық аспектілерді жоспарлы және жоспардан тыс сәйкестендірулер, тәуекелдерді бағалау жүргізіледі. Бұл ретте, бағалау процесі барысында ДС және ЕҚҚ, ҚОҚ саласындағы белгіленген (анықталған) мүмкіндіктерді, оларды іске асырудың пайдасын және еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы қызмет көрсеткіштерін жақсарту тұрғысынан ықтималдығын қарау керек.

7. Компанияда және ЕҰ-да, еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы қауіптер мен экологиялық аспектілерді жоспарлы сәйкестендіру, тәуекелдерді бағалау, жыл сайын 31 мамырдан кешіктірмей жүргізіледі.

8. Еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы қауіптерді, экологиялық аспектілерді және қауіптерді бағалауды жоспардан тыс сәйкестендіру мынадай жағдайларда жүргізіледі:

1) сәйкестендірілген қауіптер мен тәуекелдерге және/немесе оларды басқарудың тиісті шараларына қатысты заңнамалық және басқа да талаптар өзгерген;

2) еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы басқару жүйесі өзгерген;

3) жабдық жаңғыртылған, қайта құрылымдалған, ауыстырылған және жаңа жабдық енгізілген;

4) еңбек жағдайлары және (немесе) жұмыстарды орындау тәртібі өзгерген;

5) жазатайым оқиға туындаған;

6) аудиттер мен тексерулер нәтижелері бойынша сәйкессіздіктер анықталған;

7) кез келген арнайы (стандартты емес) жұмыстарды жоспарлаған кезде өндірістік процестердегі өзгерістер;

8) мүдделі тараптардың мәлімдемелері және/немесе пікірлері;

9) анкеталарды, салнама парақтарын талдау нәтижесі бойынша өндірістік процестердегі өзгерістер;

10) Компанияның және ЕҰ өндірістік процестеріне (инфрақұрылым объектілеріне, жылжымалы құрамға техникалық қызмет көрсету, жөндеу, күтіп ұстау және т.б.) арналған нормативтік техникалық құжаттарды әзірлеу және оларға өзекті сипат беру.

9. Еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы қауіптер мен экологиялық аспектілерді сәйкестендіру, тәуекелдерді бағалау үшін жұмыс топтары (құрамында кем дегенде 3 адам) мынадай тәртіппен:

1) Компанияның/ЕҰ желілік деңгейдегі бөлімшелерінде – еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік мәселелері үшін жауапты желілік деңгейдегі бөлімше басшысының басшылығымен желілік деңгейдегі бөлімшенің бірінші басшысының бұйрығы бойынша;

2) Компанияның/ЕҰ өңірлік деңгейдегі бөлімшелерінде – еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік мәселелері үшін жауапты өңірлік деңгейдегі бөлімше басшысының басшылығымен өңірлік деңгейдегі бөлімшенің бірінші басшысының бұйрығы бойынша;

3) Компанияның/ЕҰ тораптық деңгейдегі бөлімшелерінде – тораптық деңгейдегі бөлімше басшысының басшылығымен өңірлік деңгейдегі бөлімшенің бірінші басшысының бұйрығы бойынша құрылады.

10. Жұмыс тобының құрамына енгізілетін қызметкерлер бағаланатын қызметті, оған тән қауіптерді, тәуекелдерді бағалау әдістерін және басқарудың қолданылатын шараларын жақсы білуі тиіс.

11. Жұмыс тобы, жауапты орындаушыларды және орындау мерзімдерін көрсете отырып, қауіптер мен экологиялық аспектілерді сәйкестендіруді жүргізу жоспарын әзірлейді, жұмыс орындары мен олардың шекараларын белгілейді.

5 Жауапкершілік

12. Компаниядағы және ЕҰ-дағы еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы қауіптер мен экологиялық аспектілерді сәйкестендіру, қауіптерді бағалау және басқару жөніндегі жұмысты жалпы үйлестіруді, сондай-ақ оның мониторингін Компанияның еңбек қауіпсіздігі және экология жөніндегі инспекциясы жүзеге асырады.

13. Қауіптерді және экологиялық аспектілерді сәйкестендіру, тәуекелдерді бағалау және басқару процесінде төмендегілер жауапты болады:

Компания және ЕҰ қызметкері	• жұмыс топтарына кез келген бар немесе болуы ықтимал тәуекелдер туралы сенімді ақпарат беру үшін;

	• жаңа жобаларды енгізуді немесе қызметті өзгертуді жоспарлау кезінде талдау жүргізгені және тәуекелдерді басқару бойынша шаралар қабылдауды қамтамасыз еткені үшін; • тәуекелдер ұлғайған немесе жаңа қауіптердің пайда болуы ықтималдығы жағдайында еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы тәуекелдерді басқару шараларын қабылдау үшін;
Қызмет	• кез келген сәйкестендірілген қауіптер мен экологиялық аспектілерді алып тастауды немесе азайтуды қоса алғанда, еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы тәуекелдерді басқару арқылы тәуекел-менеджментке бірыңғай тәсілді қамтамасыз ету, талап етілетін құжаттаманың толықтығын және тәуекелдерді басқару процесі бойынша құжаттаманы қолдау, ықтимал тәуекелдердің тұрақты мониторингін және тәуекелдерді басқару шараларын қамтамасыз ету үшін
Жұмыс тобы	• еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы қауіптер мен экологиялық аспектілерді сәйкестендіру, тәуекелдерді бағалау үшін; • Қауіптер, экологиялық аспектілер мен тәуекелдер тізілімін, Айтарлықтай тәуекелдер мен елеулі аспектілер тізілімін қалыптастыру үшін
Компания және ЕҰ бөлімшелерінің басшылары	• өз өкілеттіктері шеңберінде осы Стандарттың талаптарын енгізу және орындау үшін; • жұмыскерлерді қауіптер мен экологиялық аспектілерді сәйкестендіруді жүргізудің, оларды бағалаудың және тәуекелдерді басқарудың жалпы процесіне тарту үшін, осылайша функционалды міндетті орындау кезінде оқиғалардың болуы ықтималдығын төмендетету үшін; • жұмыскерлерге және мүдделі тараптарға анықталған қауіптер, экологиялық аспектілер туралы хабарлауды, олармен нұсқамалық жүргізуді жүзеге асырғаны үшін; • тәуекелдерді басқару жөніндегі жоспарды әзірлеу және қамтамасыз ету үшін; • жұмыскерлерге зиянды және/немесе қауіпті өндірістік факторлардың қолайсыз әсер етуіне жол бермеуді қамтамасыз ету мақсатында, өндірістік процестерге арналған нормативтік техникалық құжаттарда еңбекті қорғау және еңбек қауіпсіздігі бөлімдерін/талаптарын әзірлеу және оларға өзекті сипат беру үшін.

6 Қауіптер мен экологиялық аспектілерді сәйкестендіру процесі

14. Жұмыс топтары осы Стандарттың 1-қосымшасында берілген Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы қауіптерді сәйкестендіру, оларды бағалау және тәуекелдерді басқару әдістемесіне және осы Стандарттың 2-қосымшасында көзделген Экологиялық аспектілерді сәйкестендіру және тәуекелдерді бағалау әдістемесіне сәйкес, қауіптер мен экологиялық аспектілерді сәйкестендіруді жүргізеді.

15. Қауіптерді, экологиялық аспектілерді сәйкестендіру әр тұрақты және тұрақты емес жұмыс орны мен жұмыс түрі, сондай-ақ мүдделі тараптар Компанияның құрылымдық бөлімшесінің және ЕҰ жауапкершілігі аймағының шекараларында пайдаланатын жұмыс орындары үшін жүргізіледі.

16. Орындалатын жұмыстардың сипаты ұқсас және жағдайлары ұқсас жұмыс орындарынан бір-екі жұмыс орны таңдалады.

17. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы қауіптерді сәйкестендіру, оларды бағалау кезінде кіріс деректері:

1) стандартты және стандартты емес қызмет түрлері;

2) штаттық және авариялық оқиғалар;

3) мердігерлік және қосалқы мердігерлік ұйымдардың персоналын, келушілерді, Компания объектілеріне және ЕҰ-ға кіруге рұқсаты бар өзге де адамдарды қоса алғанда, жұмыскердің мінез-құлқы;

4) жұмыс орнынан тыс жерде еңбек міндеттерін орындау кезеңінде туындайтын және Компания, ЕҰ қызметкерлерінің денсаулығы мен қауіпсіздігіне теріс әсер етуі мүмкін сәйкестендірілген қауіптер;

5) Компанияның, ЕҰ бақылауымен кәсіби қызметті орындау нәтижесінде жұмыс орнына тікелей жақын жерде пайда болатын қауіптер;

6) Компания, ЕҰ бақыламайтын кәсіби қызметті орындау нәтижесінде жұмыс орнына тікелей жақын жерде пайда болатын қауіптер;

7) жұмыс орнындағы инфрақұрылым, жабдықтар мен материалдар;

8) жұмыс орындары, технологиялық процестер; қызметтік өту жерлері;

9) санитариялық-тұрмыстық жағдайлар;

10) денсаулық сақтау және еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету менеджменті жүйесіндегі нақты өзгерістер немесе болжамды өзгерістер;

11) жобалау құжаттамасы, енгізуге жоспарланған жаңа объектілерді, жабдықтарды, технологиялық процестерді сынау, тестілеу нәтижелері;

12) еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы құжаттама;

13) Компания және ЕҰ өндірістік процестеріне арналған нормативтік техникалық құжаттар;

14) өндірістік объектілерді еңбек жағдайлары бойынша аттестаттау нәтижелері;

15) еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік күйі туралы алдындағы сыртқы және ішкі тексерулер мен аудиттер есептері;

16) Компания ішінде, сондай-ақ ұқсас қызмет бейініндегі басқа да ұйымдарда еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласында орын алған оқиғаларды тексеру материалдары;

17) қауіптілігі жоғары жұмыстар тізбесі;

18) оқыту, нұсқама өткізу бойынша білімді тексеру нәтижелері, аварияларды жою жоспарлары, оқу дабылдары қорытындыларының хаттамалары (болған жағдайда) және т.б.;

19) алдындағы қауіптерді сәйкестендіру және қауіптерді бағалау барысында жоспарланған іс-шараларды орындау нәтижелері;

20) заңнамалық талаптарды бағалау нәтижелері;

21) еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздігі күйі туралы есептер;

22) ӨҚ ИЖ «Қауіпсіздіктің мінез-құлық диалогы» модулінде анықталған және тіркелген сәйкессіздіктер.

23) анкеталар, сауалнама парақтарын талдау нәтижелері;

24) технологиялық процесті, өндірістік ортаны, жұмыс орнын, мердігерлік ұйымдар жұмысын, сыртқы факторларды бақылау нәтижелері;

25) электрондық және өзге де құралдарды қоса алғанда, жұмыскерлерден және басқа да мүдделі тараптардан түсетін шағымдар, арыздар болып табылады.

18. Экологиялық аспектілерді сәйкестендіруге төмендегілер:

1) құрылымдық бөлімшенің қызметі туралы құжаттарды талдау;

2) құрылымдық бөлімшенің қызметіне мониторинг жүргізу;

3) учаскені көзбен шолып тексеру, құрылымдық бөлімшенің қызметкерлері арасында сауалнама және анкета жүргізу кіреді.

19. Экологиялық аспектілерді сәйкестендіруді жүргізу үшін кіріс деректері:

1) құрылымдық бөлімшенің негізгі қызметі (штаттық (қалыпты) жағдайларда, жабдықты іске қосу және тоқтату кезінде, болуы мүмкін авариялық жағдайларда, және т.б. болатын барлық технологиялық процестер);

2) «ҚТЖ» ҰК» АҚ және ЕҰ компаниялар тобы объектілерінде мердігерлік ұйымдар жүзеге асыратын қосалқы қызмет және қызмет;

3) шикізатты, материалдарды тасымалдау, сақтау, тиеу, түсіру, көлік пен арнайы техниканың жұмысы кезінде қоршаған ортаға әсер ету көздері;

4) зерттеу қызметі (зертханалық жұмыстар, геофизикалық зерттеулер, жаңа реагенттерді зерттеу және т.б.);

5) қоршаған ортаға тарихи әсер етулер;

6) өндіріс және тұтыну қалдықтарын жинау, сақтау және кәдеге жарату;

7) «ҚТЖ» ҰК» АҚ, ЕҰ-ның тысқары ұйымдармен жасасқан тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алу туралы шарттарда көрсетілген жағдайларға сәйкес қоршаған ортаны қорғау жөніндегі талаптарды орындау;

8) қоршаған ортаға және адамдарға экологиялық аспектілердің теріс әсеріне байланысты халықтың және қызметкерлердің өтініштері, шағымдары, бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдар мен ескертулер және т.б.;

9) Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау саласындағы

заңнамалық талаптарын және нормативтік талаптарын сақтау;

10) өндірістік, технологиялық процестер мен схемалардың сипаты;

11) пайдаланылатын жабдықтар тізілімі;

12) сайманмен өлшеулер нәтижелері;

13) отын-энергетикалық және табиғи ресурстарды тұтынуды талдау;

14) атмосфераға шығаруға рұқсат етілетін шекті шығарындылардың, су объектілеріне ластаушы заттардың рұқсат етілетін шекті төгінділерінің жобалары, қалдықтарды әкету және кәдеге жарату көлемінің нормалары;

15) қоршаған ортаға эмиссияларға рұқсаттар болып табылады.

7 Тәуекелдерді және мүмкіндіктерді бағалау

20. Жұмыс тобының мүшелері қауіптер мен экологиялық аспектілерді сәйкестендіру нәтижелерін осы Стандарттың 3-қосымшасына сәйкес Қауіптердің, экологиялық аспектілер мен тәуекелдердің тізілімін жасау арқылы ОҚ АЖ-ға енгізеді.

21. Қауіптердің, экологиялық аспектілер мен тәуекелдердің тізілімі жасалғаннан кейін тәуекелдерді бағалау негізінде тәуекелдер саралау жүргізіледі. Тәуекелдерді бағалау Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы қауіптерді сәйкестендіру, оларды бағалау және тәуекелдерді басқару әдістемесіне (осы стандарттың 1-қосымшасы), Экологиялық аспектілерді сәйкестендіру және тәуекелдерді бағалау әдістемесіне (осы стандарттың 2-қосымшасы) сәйкес жүргізіледі. Бұл ретте, қауіптердің әсерін бағалау осы Стандарттың 4-қосымшасына сәйкес нысан бойынша анықталады.

22. Өндірістік қауіпсіздік процестерін басқарудың автоматтандырылған интеграцияланған жүйесіндегі айтарлықтай тәуекелдер мен елеулі аспектілер осы Стандарттың 5-қосымшасына сәйкес нысан бойынша Айтарлықтай тәуекелдер мен елеулі аспектілер тізілімінде ресімделеді.

23. ДС және ЕҚҚ, ҚОҚ саласындағы мүмкіндіктер Қауіптердің, экологиялық аспектілер мен тәуекелдердің тізіліміне енгізіледі, ол үшін құрылымдық бөлімшелер және ЕҰ бағалау процестерін:

1) Компаниядағы және ЕҰ-дағы, олардың саясаттарындағы, процестеріндегі немесе қызмет түрлеріндегі жоспарланып отырған өзгерістерді, назарға ала отырып, аталған салалардағы қызмет көрсеткіштерін жақсарту үшін ДС және ЕҚҚ мен ҚОҚ саласындағы мүмкіндіктерді, сондай-ақ:

жұмыскерлерге қатысты жұмысты бейімдеу, жұмысты ұйымдастыру және өндірістік жағдайлар мүмкіндіктерін;

ДС және ЕҚҚ саласындағы қауіптерді жою және тәуекелдерді төмендету мүмкіндіктерін;

2) ДС және ЕҚҚ мен ҚОҚ менеджмент жүйесін жақсарту үшін басқа да мүмкіндіктерді жұмысқа қабілетті күйде ұстап тұруы тиіс.

24. Тәуекелдер мен мүмкіндіктер бойынша іс-қимыл шаралары ОҚ АЖ пайдалана отырып, Қауіптердің, экологиялық аспектілер мен тәуекелдердің тізіліміне енгізіледі.

25. Қажет жағдайда, барлық деңгейдегі бөлімшелердің өндірістік қауіпсіздік қызметтері Айтарлықтай тәуекелдер мен елеулі аспектілер тізілімін ОҚ АЖ-ға түсіру арқылы құжат жасайды.

26. Басқарудың барлық деңгейлеріндегі бөлімшелерде қауіптер мен экологиялық аспектілерді жоспардан тыс сәйкестендірудің дер кезінде жүргізілуіне бақылауды желілік деңгейдегі бөлімшелер жүзеге асырады.

8 Еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы тәуекелдерді басқару

27. Еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы тәуекелдерді басқару үшін Компанияның және ЕҰ бөлімшелері оларды жоюға, рұқсат етілмейтін тәуекелдерді барынша азайтуға немесе рұқсат етілетіндеріне алмастыруға бағытталған шараларды қабылдайды. Бұл ретте, басқару құралдары мен әдістерінің келесі иерархиясы қолданылады:

1) қауіпті жою;

2) процестерді, операцияларды, материалдарды немесе жабдықты қауіптілігі аз болатынына алмастыру;

3) басқарудың техникалық құралдары мен әдістерін қолдану және жұмыстарды қайта ұйымдастыру;

4) қызметкерлерді даярлауды қоса алғанда, әкімшілік құралдар мен басқару әдістерін қолдану;

5) барабар жеке қорғану құралдарын қолдану.

28. Айтарлықтай тәуекелдер мен елеулі аспектілерді анықтаған жағдайда, оларды төмен тұрған санатқа ауыстыру немесе жою үшін Компания және ЕҰ құрылымдық бөлімшелері тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шараларды әзірлейді. Аталған іс-шаралар Компанияның және ЕҰ-ның жергілікті актілеріне және нормативтік техникалық құжаттарына сәйкес әзірленетін бөлімшелердің өндірістік қызмет жоспарларына енгізіледі. Қажет жағдайда, жекелеген тәуекелдер мен аспектілер үшін мынадай талаптарды ескере отырып, оларды жою немесе төмендету жөніндегі қосымша іс-шаралар жоспарлары құрылады: қойылған міндеттер қолжетімді, өлшенетін, уақыты бойынша орындалуы шектеулі болуы тиіс.

29. Қабылданарлық (рұқсат етілетін) тәуекелдер басқарылатын болып есептеледі, оларға басқару бойынша арнайы іс-шаралар қабылданбайды, Қазақстан Республикасының заңнамасын, Компанияның және ЕҰ-дың жергілікті актілерін, белгіленген тәртіппен бекітілген технологиялық процестердің сақталуы шеңберіндегі жұмыспен шектелуге болады.

30. Рұқсат етілмейтін тәуекел анықталған жағдайда, еңбек қызметі, жұмыс процесі, тиісті басқару шараларының көмегімен рұқсат етілмейтін тәуекел жойылғанға немесе төмен тұрған санатқа ауыстырылғанға немесе ең төменгі деңгейге дейін төмендетілгенге дейін белгіленген тәртіппен дереу тоқтатылуы тиіс.

31. Ресурстарды (материалдық, қаржылық) қалыптастыру мен бөлудің басымдығы тәуекелдерді бағалау нәтижелері бойынша жүзеге асырылады.

Бірінші кезекте рұқсат етілмейтін тәуекелдерді азайтуға бағытталған іс-шаралар қаржыландыруға жатады.

32. Қауіптерді және экологиялық аспектілерді сәйкестендіру, қауіптерді бағалау нәтижелері еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік күйін талдау үшін, сондай-ақ еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі нұсқамалықтар жүргізу кезінде кіріс ақпарат ретінде пайдаланылады, еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы жергілікті актілерді, кәсіптер мен жұмыс түрлері бойынша еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулықты, нормативтік техникалық құжаттарды, технологиялық процестерді және Компания мен ЕҰ бөлімшелерінде қолданылатын басқа да құжаттарды әзірлеу және өңдеу кезінде ескеріледі.

9 Тәуекелдерді бағалауды талдау және есептілік

33. Компанияда және ЕҰ-да тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін мониторинг жүргізуді жүзеге асыру мақсатында тәуекелдерді бағалауды талдау жүргізіледі. Талдау тұрақты негізде жылына кем дегенде бір рет жүргізіледі.

34. Қауіптер мен экологиялық аспектілерді жоспарлы анықтағаннан, еңбек қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы тәуекелді бағалаудан кейін талдауды желілік деңгейдегі бөлімше жүргізеді.

35. Жүрізілген талдау нәтижелері туралы есеп 15 маусымнан кешіктірмей Еңбек қәуіпсіздігі және экология жөніндегі инспекцияға тапсырылады.

1-қосымша
(міндетті)

Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы қауіптерді сәйкестендіру, оларды бағалау және тәуекелдерді басқару әдістемесі

1.Мақсаты

1. Әдістеме қауіптерді сәйкестендіруге, тәуекелдерді бағалауға, бақылауды ұйымдастыруға және еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау саласындағы тәуекелдерді басқару жөніндегі шараларды әзірлеуге арналған және «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамының барлық құрылымдық бөлімшелеріне және оның еншілес ұйымдарына қатысты. Әдістеме «ҚТЖ» ҰК» АҚ Басқармасының шешімімен бекітілген «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамының Тәуекелдерді сәйкестендіру және бағалау қағидаларына, сондай-ақ қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуде елеулі табыстарға жеткен халықаралық компаниялардың озық тәжірибесі мен үздік практикаларына негізделген. Тезірек есте сақтау үшін Әдістеменің әр бөлімінде мысалдар келтірілген.

2. Негізгі ұғымдар мен анықтаулар

2. Өндірістік қызмет процесінде қауіптерді сәйкестендіру – бұл қауіпті және зиянды өндірістік факторларды байқау, анықтау және тану, олардың алдын-алу іс-шараларын әзірлеу үшін қажет және жеткілікті сандық, уақыттық, кеңістіктік және басқа да сипаттамаларын белгілеу процесі. Қауіпті оқиға адам зиян келтіретін қауіпті фактормен өзара әрекеттескен кезде пайда болады.

Мысалы: еден бетінде бұдыр бар. Бұл бұдырдың өзі ешқандай зиян келтірмейді, алайда, егер адам оған кездейсоқ келіп қалса, оның сүрініп, құлап, жарақат алу қаупі туындайды.

3. Қауіпті оқиғаның пайда болуы ықтималдығы мен мұндай оқиғаның салдарының жиынтығы тәуекел болып табылады.

4. Ықтималдық – қауіпті оқиғаның орын алу мүмкіндігінің дәрежесі. Егер бұдыр жұмысшылар көп жүретін қызметтік дәлізде болса, біреудің сүрініп құлап қалу ықтималдығы өте жоғары.

5. Егер мұндай тегіс емес бет адам көп жүрмейтін жерде болса, онда біреудің сүріну және құлау ықтималдығы аз болады.

6. Қауіпті оқиғаның туындауы нәтижесінде, егер қызметкер бұдырға сүрінген болса, соңғысының ауырлығы түрлі болуы мүмкін:

- ол ешқандай қиындықсыз тепе-теңдік қалпына келе алады;

- әкеле жатқан жүгін түісріп алуы мүмкін;

- аяқ буындарын созып алуы немесе жарақаттануы немесе бір жерін сындырып алуы мүмкін.

Әдетте, салдарлары белгілі бір жағдайларға байланысты. Адам көп жүретін жерде, аумақ үнемі тазартылып отырылатын жайға кіретін жердегі құлау салдарлары, түрлі қоқысы бар сыртқы ауладағыдай ауыр болмауы мүмкін.

7. Егер жоғарыда аталғандарды формуламен көрсетсек, онда былай болады:

Тәуекел = Ықтималдық х Салдарлары

3. Қауіптерді сәйкестендіру және тәуекелдерді бағалау

8. Қауіптерді сәйкестендіру, тәуекелдерді бағалау құралы – бұл жұмыс орнындағы неғұрлым қауіпті факторларды (бұдан әрі – ҚБ) бақылауды тиімді және экономикалық тұрғыдан орынды қамтамасыз ету тәсілі. ҚБ жылына кем дегенде бір рет 31 мамырға дейін жүргізіледі және жұмыс тапсырмасындағы қадамдардың реттілігін белгілеуге және олардың барысы мен орындалуын бақылауға мүмкіндік береді. ҚБ өндірістегі қауіпсіздікті жақсартудың тиімді құралы болып табылады. ҚБ бұл:

- қауіпсіз жұмыс әдістерін, еңбек қауіпсіздгі жөніндегі нұсқаулықтарын әзірлеудегі алғашқы маңызды қадам;

- қауіпсіздікті тиімді басқарудың маңызды құрамдас бөлігі;

- дұрыс болмауы мүмкін істі түсінуге көмектеседі;

- жұмыстың қолданылатын әдістері мен тәсілдерінің қауіпсіздік дәрежесін үнемі арттырып отыруға мүмкіндік береді;

- қауіпсіздік жөніндегі стандарттарды үнемі жақсарту құралы және «нольдік жарақаттанушылыққа» көшу тәсілі.

ҚБ – бұл тәуекелдің шамасы анықталатын жүйелі түрде жүргізілетін процесс.

9. Қауіптерді сәйкестендірудің, тәуекелдерді бағалаудың және оларды басқарудың 5 кезеңі бар:

1) қауіпті факторларды анықтау;

2) тәуекел тобын және тәуекел сипатын анықтау;

3) тәуекелді және қолданыстағы бақылау шараларының барабарлығын бағалау немесе қосымша бақылау шараларын енгізу;

4) елеулі нәтижелерді тіркеу;

5) тәуекелді бағалауды қайта қарау, оны жаңарту (қажеттілігі бойынша).

10. Қалдық тәуекел – төмендегілерге қарамай, жарақат алуға немесе денсаулыққа зиян келтіруге апаруы мүмкін тәуекелдің қалдық шамасы:

- ҚжЕҚ талаптарын толық орындау;

- озық технологияларды қолдану;

- озық жабдықтарды қолдану.

11. Қауіптерді сәйкестендіру, қауіптерді бағалау үшін әр нақты саланы бағалау үшін құзыреттілікті ескеріп, тиісті деңгейдегі бөлімше қызметкерлерінің ішінен жұмыс тобы құрылады. Жұмыс тобы басшысының еңбек қауіпсіздігі саласында жұмыс тәжірибесінің болуы және ол тәуекелді бағалау бойынша оқудан өтуі тиіс. Тәуекелді бағалау жұмыс тобына бағалауға жататын тәуекелдер болатын учаске немесе жұмыс басшысын (шеберді, учаске бастығын, бригадирді) қосу орынды болып табылады.

12. Жұмыс тобының қалған мүшелерін еңбек қауіпсіздігі мәселелері үшін жауапты болатын тиісті деңгейдегі бөлімше басшысы, олардың тәжірибесіне, техникалық немесе инженерлік құзыреттілігіне және тиісті стандарттар мен талаптарды білуіне қарай таңдайды.

13. Тәуекелдерді бақылаудың жеткіліксіздігі төмендегілерге апаруы мүмкін екенін әрқашан ескеру қажет:

- болуы ықтимал қауіпті оқиғаларға;
- материалдық залалға;
- экологиялық залалға;
- жарақат алуы мүмкін жазатайым оқиғаға;
- кәсіптік ауруға.

Денсаулық үшін қауіп факторлары 4 санатқа бөлінеді:

- химиялық (еріткіштер, пайдаланылған газдар);
- биологиялық (бактериялар, патогендер);
- физикалық (шу, діріл);
- психологиялық (стресс).

14. Кәсіби аурулардың ағзаға әсерінің екі түрі бар:

- жедел, ол зиянды әсерден кейін көп ұзамай пайда болады және ұзаққа созылмайды, бірақ адамның ауруханаға жатқызылуы мүмкін;
- созылмалы, оның барысында денсаулық үшін зиян уақыт өте келе дамиды. Ауру ұзақ кезең ішінде дамуы мүмкін, әсері әлсіз (жеңіл дәрежедегі демікпе) және ауыр (онкологиялық аурулар) болуы мүмкін.

4. Қауіпті факторларды анықтау

15. Тәуекелдерді бағалаудағы бірінші қадам – қаралып отырған жұмыс түріне байланысты барлық қауіпті факторларды анықтау. Ол үшін төмендегі аспектілерді ескеру қажет:

- орналасқан жері;
- жұмысты орындайтын адамдар;
- жұмыста қолданылатын материалдар мен заттар;
- жұмыста қолданылатын жабдықтар, механизмдер мен саймандар;
- орындалатын жұмыстың шарттары мен сипаты.

16. Сондай-ақ, тәуекелді бағалау басталғанға дейін техникалық құралдар, процестер және бөлімше қызметінің ерекшеліктері туралы ақпаратты жинау қажет, төмендегілерді қоса алғанда:

- технологиялық процестердің карталары, қозғалыс жоспарлары (қызметтік өту схемалары, көлік қозғалысы маршруттары), өндірістік алаңқай схемалары;

- өндірістік жұмыстарды орындау жөніндегі нұсқаулықтар;

- қауіпті материалдарды (шикізат материалдарын, химиялық заттарды, қалдықтарды, өнімді, компоненттерді) сақтау орындары мен шарттары;

- жабдықтардың техникалық сипаттамалары мен оларды пайдалану және қызмет көрсету қағидалары;

- өнімге қойылатын техникалық талаптар, материалдармен қауіпсіз жұмыс істеу тәртібінің сипатталары бар құжаттар, уытты материалдар туралы деректер және еңбек қауіпсіздігіне қатысты басқа да ақпарат.

17. Жұмыс орнын айналып өтіп, онда не болып жатқанын бақылау керек. Қауіпті болуы мүмкін қандай да болмасын нәрсені табуға тырысу керек. Жергілікті жерді, жұмыс жағдайларын, қолданылатын жабдықты және орындалатын жұмыстарды зерделеу керек. Жұмыстың қалай орындалатынына және жұмысшылардың операцияларды дұрыс орындайтынынына ерекше назар аудару керек. Мұндай айналып өту кез-келген қауіпті факторды байқамау ықтималдығын азайтады.

18. Объектілердің нақты орналасуы және орындалған жұмыстар қаралады.

Мысалы: жұмысшылардың қажетсіз тәуекелге ұшырмау үшін тапсырмаларды еркін орындауы үшін жұмыс кеңістігі жеткілікті ме? Жұмыс жағдайлары жұмысты тиісінше орындауға мүмкіндік бере ме?

19. Сондай-ақ, дәліздер, саты алаңқайлары сияқты жалпы пайдалану орындарын ескеру қажет. Екі түрлі басшы бұл басқа басшының жауапкершілік аймағы деп санайтындай жағдайларды болғызбау үшін, оларды қауіптерді сәйкестендіруге қосу керек.

20. Жұмыстың әр түрі орындалғанға дейін және орындалып жатқан уақытта қаралады. Стандартты және стандартты емес операциялар ескеріледі. Жұмыс тобының, осы кезеңдегі барлық болуы ықтимал қауіптерді (болу ықтималдығы бір қарағанда минималды болып көрінуі мүмкін қауіпті де) анықтауы қажет.

21. Объектінің, жабдықтың үлгісі және қолданылатын материалдар мен заттар қаралады. Олар мақсатқа сәйкес келеді ме? Орнату өндірушінің нұсқаулықтарына сәйкес орындалған ба? Олар мақсатына сай пайдаланылады ма? Объектіні не қоршап тұр? Бекітілуі және тұғыры сенімді ме?

5. Тәуекел тобын және тәуекел сипатын анықтау

22. Тізбені жасағаннан және, алдағы жұмыс кезеңдерін нақты анықтағаннан кейін, кімнің және қалай зардап шегетінін анықтауға кірісуге болады.

23. Әр жұмыс тапсырмасы мен қауіпті фактор үшін тәуекел тобын белгілеу қажет. Бұлар төмендегілер болуы мүмкін (учаскедегі жұмыскерлерден басқа):

- техникалық қызмет көрсететін қызметкерлер, жинастырушылар, тікелей жақын жерде жұмыс істейтін немесе жұмыс учаскесі арқылы өтетін адамдар;
- кәсіпорында жұмыс істемейтін адамдар – агенттіктердің қызметкерлері, мердігерлер, келушілер және елді мекендердің тұрғындары.

24. Жұмысшылардың кейбір санаттарына үлкен қатер төнуі мүмкін, мысалы, кәмелетке толмаған немесе тәжірибесіз жұмысшылар, жүкті және бала емізетін аналар, түнгі ауысым жұмыскерлері, жалғыз жұмыс істейтін жұмыскерлер. Тәуекел кез-келген жұмыс орнында болады.

Мысалы: жұмыс орнында қауіп бар — қозғалып келе жатқан конвейер таспасы немесе жабдықтың айналатын элементі. Әдетте қауіптің жағымсыз оқиғаларға айналуының болуы ықтимал себептерін анықтаймыз:

- *жұмыскерлердің қауіп көзімен кездейсоқ және қасақана байланысына жол бермейтін қоршаудың, экрандардың, блоктаулардың болмауы;*
- *сақтандыру, қорғау құрылғыларының сәйкес келмеуі;*
- *қорғау механизмдерінің іске қосылу жылдамдығының жеткіліксіз болуы;*
- *басқару батырмаларының ыңғайсыз орналасуы және дұрыс боялмауы;*
- *жарықтандырудың жеткіліксіз болуы;*
- *сәйкес келмейтін микроклимат;*
- *зиянды химиялық заттардың, аэрозольдер мен шаңның болуы;*
- *конвейер қозғалысы жылдамдығының жоғары болуы;*
- *жабдықтың басқа жұмыс орындарына немесе жұмыскерлердің қозғалысы маршрутына жақын орналасуы;*
- *сәйкес келмейтін жеке қорғану құралдары (ЖҚҚ);*
- *жұмыскерлерге берілген нұсқамалықтардың жеткіліксіз болуы, біліксіздік, немқұрайлылық, жұмыскердің жеке ерекшеліктері;*
- *өз бетімен жұмыс істеуге жіберу алдында жұмыс орнында тәжірибелік оқудың болмауы;*
- *ескерту және сигналдық белгілердің болмауы;*
- *қызметкердің жұмыс орнында алкоголь, есірткі немесе психотроптық заттардың әсерінде болуы;*
- *тұрақты ішкі бақылаудың болмауы;*
- *жабдыққа тұрақты техникалық қызмет көрсетудің болмауы.*

25. Анықталған қауіптер үшін осы Стандарттың 3-қосымшасында көрсетілген Қауіптер, экологиялық аспектілер мен тәуекелдер тізілімінің нысаны пайдаланылады.

6. Тәуекелді бағалау

26. Бұл кезең екі бөліктен тұрады – тікелей тәуекелді бағалау және қолданыстағы бақылау шаралары мен кедергілердің барабарлығы мен өзекті сипатын бағалау.

27. Қауіпті факторлар мен болуы ықтимал қауіптер анықталғаннан кейін, бұл тәуекелдердің қаншалықты жоғары екенін анықтау қажет. Тәуекелді саралау үшін, яғни ықтималдылық деңгейі мен болуы ықтимал залалдың дәрежесін бағалау үшін:

- қолданыстағы бақылау шараларының барабарлығы мен тиімділігін;
- тәуекелдің болжамды деңгейін (зиянның ықтималдылығы және ауырлық дәрежесі);
- тәуекелді жою немесе жеңілдету үшін қажет әрекеттерді қарау қажет.

28. Тәуекелді бағалаудың мақсаты қалдық тәуекелді іс жүзінде орынды деңгейге дейін төмендету болып табылады. Жеткілікті күрделі жұмыс орнында бұл ұзақ уақытты алуы мүмкін, мұндай жағдайларда тәуекелдерді бағалау қажет – тәуекел деңгейі неғұрлым жоғары болса, ол тезірек жойылуы немесе бақылануы тиіс.

29. Қолда бар бақылау шараларының тізбесін жасау тәуекелдерді базалық бағалау үшін өте маңызды, оны жүргізу кезінде бұрын қолданылған немесе ұсынылған барлық бақылау шаралары олардың барлығын бір толық тізімге енгізу үшін жазылады:

- қауіптілік көзін инженерлік бақылау шаралары (қорғағыш қоршаулардың, оқшаулағыштың, сору желдеткішінің және т.б. болуы);
- бақылаудың әкімшілік шаралары (жұмыстың ауысымдық режимі, жұмысты қауіпсіз орындау жүйелері, жеке қорғану құралдары және т.б.);
- мінез-құлықты бақылау құралдары (бюллетеньдер, нұсқамалықтар, оқыту және қадағалау, сондай-ақ инспекция түріндегі мониторинг әдістері).

30. Тәуекелдерді сәйкестендіру және бағалау нәтижелері бойынша жұмыс тобы келесі қадамдарды орындауы тиіс:

1) тәуекел тобына таныстыруға жататын ақпараттың, оқыту мен нұсқаулықтардың көлемін белгілеу;

2) осындай ақпараттың анықтығы мен өзекті сиаптын қамтамасыз ету үшін қажет шаралардың көлемін белгілеу;

3) жаңадан қабылданған, жаңа жұмысқа ауыстырылған қызметкерлерді оқыту жоспарын жасау;

4) өзіне ықпал ету деңгейін бақылау кіруі тиіс тәуекелді бағалауды қайта қарау бағдарламасын жасау.

31. Бұл ақпарат тәуекелді сандық және сапалық бағалауға мүмкіндік береді.

32. Тәуекелді сандық-сапалық бағалау тәуекелдерді жіктеуді жеңілдететін коэффициенттерді қамтиды. Тәуекелдерді оларды жүзеге асыру және зиян келтіру ықтималдығы бойынша жіктеу, өз кезегінде, түзету әрекеттерінің басымдылығын белгілеуге көмектеседі.

Мысалы: вагонды жуушы жолаушылар вагонының сыртын жуу үшін сатыны пайдаланады. Жуушының құлап кету ықтималдығы қандай? Ықтималдылықты анықтау үшін бірқатар факторларды қарау қажет:

- сатының тұрақтылығы;

- саты баспалдақтарының күйі;

- аяқ киімінің түрі;

- жарықтандыру деңгейі.

Осы факторларды қарағаннан кейін, шкаланы қолдана отырып, құлау ықтималдылығын бағалауға болады.

Құлау ықтималдылығын есептегеннен кейін, зардаптардың ауырлық дәрежесін есептеуді орындау қажет.

Егер жуушы сатыдан құласа, оның зардаптарының қандай болуы мүмкін? Бұл жағдайда келесі факторларды ескеру қажет:

- құлау биіктігі;

- құлау орны;

- құлаған кезде дененің қай бөлігіне соққы күші әсер етеді.

33. Жоғарыда аталған барлық факторлардан кейін осы Стандарттың 3-қосымшасында көрсетілген Қауіптер, экологиялық аспектілер мен тәуекелдер тізілімін пайдалана отырып, құлау зардаптарының ауырлығын бағалауға болады.

7. Тәуекелді сандық бағалау

34. Тәуекелдердің кейбір түрлерінен, мысалы, зиян келтіргені үшін жауапкершілік тәуекелдерінен болатын максималды залалды бағалау қандай да бір формулалар бойынша есептелмейді, сондықтан да мұндай тәуекелдерді сандық бағалау үшін статистикалық деректер пайдаланылады. Мұндай тәуекелдерді бағалау үшін әдетте олардың туындауының сценарийлері және тартылуы (залал келтіруі) мүмкін тараптар, сондай-ақ осындай тәуекелдің жалпы әсері бағаланады және де осындай сценарийлерді іске асыру кезінде залалдың ауырлығы мен құны туралы қолда бар ақпараттың (статистиканың) негізінде барынша болуы ықтимал залал анықталады.

35. Тәуекелдерді бағалау баллдармен бағаланатын және мынадай формула бойынша есептелетін тәуекел (R) көрсеткішін сипаттайды:

R = P x S, мұндағы:

P – қауіптің туындау ықтималдығы, балл (1-кесте);

S – қауіптердің әсерін бағалау, балл (осы Стандарттың 4-қосымшасы).

1-кесте. Р қауіптің туындау ықтималдығын бағалау

Р (балл)	Ықтималдығы	Сапалы бағалау (сипаттамасы)
1	Өте сирек	Қауіптің туындау ықтималдығы шамалы. Мұндай фактордың пайда болуы мүмкін деп болжау қиын
2	Сирек	Қауіптің туындау ықтималдығы төмен. Мұндай жағдайлар жекелеген жағдайларда пайда болады, бірақ осылай болу мүмкіндігі өте аз
3	Уақыт өте келе, әлсін-әлсін	Қауіптің туындау ықтималдығы орташа деңгейде. Бұл үшін жағдайлар нақты және күтпеген жерден пайда болуы мүмкін
4	Жиі	Қауіптің туындау ықтималдығы жоғары. Бұл үшін жағдайлар үнемі және/немесе белгілі бір уақыт аралығында туындап отырады
5	Өте жиі	Қауіптің туындау ықтималдығы өте жоғары. Жағдайлар міндетті түрде ұзақ уақыт аралығында туындап отырады

36. «Р» және «S» мәндеріне сүйене отырып, 2-кестеде келтірілген тәуекелдер матрицасы бойынша тәуекел санаты анықталады.

2-кесте. Тәуекелдер матрицасы

Туындау ықтималдығы – Р	Салдардың әсері -S				
	Шекті (5)	Айтарлықтай (4)	Елеулі (3)	Қалыпты (2)	Минималды (1)
Өте жиі (5)	Қ (25)	Қ (20)	С (15)	С (10)	Ж (5)
Жиі (4)	Қ (20)	С (16)	С (12)	Ж (8)	Ж (4)
Уақыт өте келе, әлсін-әлсін (3)	С (15)	С (12)	С (9)	Ж (6)	Ж (3)
Сирек (2)	С (10)	Ж (8)	Ж (6)	Ж (4)	Ж (2)
Өте сирек (1)	Ж (5)	Ж (4)	Ж (3)	Ж (2)	Ж (1)

37.Тәуекелдер санаттары төмендегілерге бөлінеді:
Ж – Жасыл деңгей - (рұқсат етілетін) 1-ден 8-ге дейін;
С – сары деңгей - (елеулі) 9-дан 16-ға дейін;
Қ-қызыл деңгей - (рұқсат етілмейтін) 17-ден 25-ке дейін.

38. Рұқсат етілетін тәуекелдерге (1-ден 8-ге дейін) жұмыс орнындағы күнделікті жұмыс кезіндегі болуы ықтимал тәуекелдер жатады. Осындай деңгейдегі тәуекелдер оларды басқару жөніндегі шаралар (еңбекті қорғау жөніндегі нұсқамалық) болған жағдайда, қабылданарлық болып қаралады.

39. Елеулі тәуекелдерге (9-дан 16-ға дейін) персоналдың денсаулығына қатер төндіретін және/немесе кәсіпорынның мүлкіне залал келтіретін болуы ықтимал тәуекелдер жатады. Мұндай деңгейдегі тәуекелдер оларды басқару жөніндегі шаралар жеткілікті болған жағдайда, қабылданарлық болып қаралады және тұрақты бақылау мен талдауды талап етеді, басқару жөніндегі

шаралар жеткіліксіз болған жағдайда, тиісті шаралар қабылдана отырып, қабылданбайтындар ретінде қаралады.

40. Рұқсат етілмейтін тәуекелдерге (17-ден 25-ке дейін) персоналдың өмірі мен денсаулығына қатер төндіруі және/немесе кәсіпорынның мүлкіне айтарлықтай залал келтіруі ықтимал тәуекелдер жатады. Мұндай деңгейдегі тәуекелдер қабылданбайтын болып қаралады және оларды одан әрі міндетті басқаруды талап етеді.

41. Тәуекелдерді бағалау нәтижелерін еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі жұмыс жоспарын жасау кезінде бастапқы деректер ретінде пайдалану қажет.

42. Тәуекелдердің жоғары шамасындағы қызыл аймақтағы қауіптер мен тәуекелдер, тәуекелмен байланысты қызмет түрінен бас тарту арқылы тәуекелді жоюға дейінгі дереу басқару шараларын қабылдауды талап етеді. Осы жоғары шамадағы тәуекелдер басқару шараларын енгізу арқылы ең аз дегенде орташа және кіші шамадағы тәуекел деңгейіне дейін төмендетілуі тиіс, немесе шұғыл қауіпсіздік шаралары қабылдануы тиіс.

8. Тәуекелдерді тіркеу

43. Тәуекелді бағалау орындалғаннан кейін, қажет жағдайда, ӨҚ АЖ-дан шығару арқылы нәтижелер бойынша құжат жасауға болады.

44. «ҚТЖ» ҰК» АҚ компаниялар тобының барлық жұмыскерлерін, олардың, өздері орындайтын жұмыспен қандай қауіпті факторлар мен тәуекелдердің байланысты екенін түсініп, өз қауіпсіздігін де, айналасындағы адамдардың қауіпсіздігін де қамтамасыз ету үшін әзірленген әдістерді пайдалана отырып, тәуекелді бақылауы үшін тізілімдерде көрсетілген тәуекелдерді бағалау нәтижелерімен міндетті түрде таныстыру қажет.

9. Нәтижелерді қайта қарау

45. Қауіптерді жоспардан тыс сәйкестендіру жүргізілетін негіздер осы Стандарттың 8-тармағында белгіленген. Осылайша, мысалы, учаскедегі жағдайлар, қолданылатын жабдықтар мен материалдардың түрі, тартылған қызметкерлер саны өзгеруі мүмкін. Бұдан басқа, заңнамалық талаптар мен салалық стандарттар өзгерістерге ұшырайды. Мұндай өзгерістер болған жағдайда, тәуекелдерді қайта қарау қажет. Сонымен қатар, инциденттер туындаған жағдайда, тәуекелдерді іс жүзіндегі бағалауды талдау қажет. Шаралар қабылданғанға дейін жаңа қауіптер тудыруы мүмкін тәуекелдерді міндетті тәртіппен бағалау қажет.

Мысалы: жаңа буынды локомотивтер жүйелері поездың қозғалысы кезінде машинист көмекшісінің, ескі сериялы локомотивтердегідей, машина бөлімшесіне оның күйін көзбен шолып қарау үшін шығуын (әр аралықта) талап етпейді. Тиісінше, сырғанау мен құлаумен, жарақаттанумен, механизмдердің айналатын бөліктеріне құлауымен, электромагниттік

сәулеленумен, дизель отыны мен көмірқышқыл газ буларымен дем алумен байланысты тәуекелдер айтарлықтай төмендейді.

46. Осы Стандарттың 7-тармағына сәйкес қауіптерді жоспарлы сәйкестендіру шеңберінде тәуекелдерді бағалау нәтижелерін тұрақты қайта қарау бар тәуекелдерді неғұрлым тиімді бақылауға және жұмыс процесінде өзгерістер нәтижесінде туындаған жаңа тәуекелдер үшін бақылау шараларын әзірлеуге мүмкіндік береді.

10. Бақылау шараларын бағалау

47. Бақылау шараларының тиімділігін бағалау немесе бақылаудың жаңа шарасын енгізу кезінде мынадай иерархияны ұстану қажет:

- қауіпті жою;
- ауыстыру (қауіптілігі неғұрлым төмен материалдарды, процестерді, операцияларды немесе жабдықтарды қолдану);
- бақылаудың инженерлік шаралары (шағын механикаландыру құралдарын енгізу, автоматтандыру);
- сигнализация (ескерту белгілері, жазбалар, таңбалау, құрылғылар және әкімшілік бақылау шаралары);
- жеке қорғану құралдары.

Жоғарыда көрсетілген бағалау дәйектілігінде мынадай қағидат бар – тәуекелді жою және оны бақылау кезінде адам факторына негізделген шараларға қарағанда инженерлік бақылау шаралары тиімдірек.

48. Бақылаудың бірқатар шаралары болған жағдайда, әр шараны қабылдауға арналған салыстырмалы шығындарды және қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді кезеңдерде қамтамасыз ететін бақылау дәрежесін бағалау қажет.

Мысалы: қызмет көрсетілмейтін үлгідегі аккумуляторлық батареяларға көшу, қышқылдың (сілтінің) адам денесіне тиюуін, уланудың, сынау кезінде сыйымдылықтың жарылуын, аккумулятордың өзінің аяққа құлау қаупін айтарлықтай төмендетеді.

Қызмет көрсетілмейтін үлгідегі аккумуляторларды сатып алу шығындарын бағалау кезінде, аккумулятордың құнынан басқа, төмендегілердің есебінен кәсіпорын шығындарының төмендеуін бағалау қажет:

- аккумулятор цехын (бөлімшесін) ұстау қажеттілігінің болмауы;

- шығын материалдарын – сілтілерді, қышқылдарды сатып алуға шығындарды азайту;

- жабдықтарды (сору жүйесін, зарядтау құрылғысын, ареометр және т.б.) сатып алуға және қызмет көрсетуге шығындарды азайту;

- су шығынын және ағынды суларды ағызуды азайту;

- электр энергиясын тұтынуды азайту;
- босатылған слесарь-аккумуляторшыларды неғұрлым талап етілетін жұмыстарға қайта бағдарлау;
- зиянды және қауіпті еңбек жағдайлары үшін төлемдерді азайту.

49. Жабдықты, жұмыс орнын қоршаулар, белгілер сияқты физикалық кедергілерді жұмыс күйінде ұстап отыру қажет.

11. Қауіпті жою

50. Тәуекелді төмендетудің ең тиімді әдісі – қауіпті және онымен байланысты тәуекелді жою. Төменде мәселені шешудің аз шығынды мысалдары келтірілген.

Мысалдар:
- вагондардың терезелерін жуу кезінде ұзын сабы бар щеткаларды қолдану биікте жұмыс істеу қажеттілігін жояды;
- құдықты сорғымен тазарту жабық кеңістікте жұмыс істеу қажеттілігін жояды.

Тәуекел деңгейін қабылданарлық деңгейге жеткізу үшін мұндай тәсіл әр қауіпке қатысты болуы тиіс.

12. Ауыстыру

51. Ауыстыру дегеніміз неғұрлым қауіпсіз материалдарға немесе процестерге көшуді білдіреді.

Мысалдар:
- еріткішті бояулардың орнына су негізіндегі бояуларды қолдану;
- асбесті қауіпсіз материалдарға ауыстыру;
- траншеяны қолмен қазудың орнына экскаваторды пайдалану.

52. Кейбір жағдайларда тәуекелді азайту үшін жұмысты орындау әдістемесін өзгертуге болады.

Мысалдар:
- күшті химиялық реагенттерді қолданудың орнына, дренажды тазарту үшін механикалық құрылғыларды пайдалану;
- алып жүретін сатының орнына мобильді көтергішті қолдану;

53. Жекелеген жағдайларда, күш салуды жеңілдету үшін жұмыс тәртібін өзгертуге болады.

Мысалдар:

- адамдардың оң қолмен немесе сол қолмен жұмыс істейтінін ескеріп, заттардың, жабдықтардың жұмыс орнында орналасуы;

- компьютердегі жұмысты физикалық еңбекпен кезектеу – көшірмелер түсіру, басып шығару, құжаттарды тасу.

Бұл мысалдарда «үнемді өндіріс» элементтері, жұмыскер үшін, ол тек қана қауіпсіз ғана емес, сондай-ақ ыңғайлы жағдайларда жұмыс істейтін, оңтайлы жағдайлар жасау көрсетілген.

13. Инженерлік бақылау шаралары

54. Бұл шараларға қызметкердің алдын-алу әрекеттеріне қарағанда конструктивті қауіпсіздік кіреді. Инженерлік бақылаудың бірнеше әдісі бар:

а) көздегі тәуекелді бақылау (неғұрлым тиімді сүзгілерді немесе шуылы аз жабдықты қолдану);

б) әсер ету тәуекелін бақылау:

- жабдықты қаптамамен, қоршаумен немесе тосқауылмен оқшаулау;
- электр көзін немесе жылу көзін оқшаулау;
- қауіпті түтіндерден, газдардан желдету.

14. Ескерту белгілері, жазулар, құрылғылар, таңбалау

55. Барлық негізгі ескерту, тыйым салу, ұйғарым белгілерінде тиісті пішінді, түсті шартты графикалық белгілер және ISO 7010:2019 «Графикалық символдар. Қауіпсіздік түстері мен белгілері. Жұмыс орындарында қолданылатын қауіпсіздік белгілері» сәйкес тиісті символдар болуы тиіс. Барлық негізгі белгілерді әдетте осы түрлерге бөлу қажет:

Белгінің түрі	Мақсаты
Тыйым салатын	Олар жағымсыз әрекеттерге немесе қауіпті мінез-құлыққа тыйым салу туралы хабарлайды және авариялық жағдайлардың алдын алады. Мысалы, «Кіруге тыйым салынған», «Темекі шегуге тыйым салынған» және өзге.
Еңбекті қорғау жөніндегі қауіпсіздіктің ескерту белгілері	Олар болуы ықтимал қауіп туралы ескертеді және оның сипаты туралы хабарлайды. Бұл биологиялық қатер, өрт қаупі бар заттар, улар және өзгелер туралы ескерту болуы мүмкін.
Өртке қарсы қауіпсіздік белгілері	Олар өрт сөндіру құралдарының: өрт сөндіргіштердің, гидранттың, кранның, сондай-ақ дабыл батырмаларының орналасқан жерлерін белгілейді.

Еңбекті қорғау жөніндегі қауіпсіздіктің нұсқамалық белгілері	Олар қауіпті жағдайлардың алдын алу үшін қажет міндетті әрекеттерді белгілейді. Мысалы, белгі жұмысты тек шлем киіп немесе қорғағыш маска тағып орындауға нұсқама береді.
Эвакуациялық белгілер	Олар өрт және басқа да қауіпті жағдайлар кезінде эвакуация бағытын көрсетеді. Дүрбелең жағдайда бағдар табу қиын болатындықтан, бағытты көрсететін интуиция деңгейінде түсінетін символ қажет.
Медициналық мақсаттағы белгілер	Олар медициналық қобдишаның, медициналық пункттің және алғашқы көмек көрсету үшін маңызды басқа да объектілердің орналасқан жерін көрсетеді.
Нұсқағыш символдар	Олар қызметтік өту жолының, темекі шегуге арналған орынның орналасуын көрсетеді, сондай-ақ өзге жайлардың ерекше мақсатын көрсетеді.

15. Әкімшілік бақылау шаралары

56. Әсер ету ұзақтығын қысқарту жұмыскерге жұмыс күні ішінде демалу кезеңдерін беру немесе басқа жұмысқа ауыстыру арқылы қауіпті фактордың әсер ету уақытын қысқартуды білдіреді. Мұндай шара, әдетте, шу, діріл, жоғары немесе төмен температура, қауіпті заттармен немесе сәулелену аймағында жұмыс істеу сияқты денсаулық үшін қауіпті факторларды бақылау үшін қолданылады. Көптеген қауіпті факторлар үшін қысқа мерзімді әсер ету шектерінің және жұмыс орнындағы әсер ету шектерінің, олардың 8 сағаттық жұмыс күніне байланысты болатынын есте ұстау қажет.

57. Оқшаулау/бөлу. Адамдар мен қауіпті факторларды оқшаулау немесе бөлу арқылы қауіпті бақылау – тиімді және кеңінен қолданылатын бақылау шарасы болып табылады.

Мысалы: цехтегі жаяу жүргіншілер мен көлік аймақтарын бөлу, жөндеу жұмыстары кезінде жұмыскерлер үшін жеке өту жолдары, жұмыс орындарында жылыту үшін жай беру және т.б.

Оқшаулау қағидаттарында тез тұтанатын заттарды басқа қауіп көздерінен бөлек ашық және желдетілетін жерлерде сақтау ұйымдастырылуы тиіс.

58. Жұмыстарды қауіпсіз жүргізу жүйелері. Ол тәуекелдерді сәйкестендіру және бағалау нәтижесінде анықталған қауіпті факторларды бақылауға негізделген. Жұмыстың немесе операцияның қауіпсіз әдістері сипатталуы тиіс. Жоғары немесе орта деңгейдегі тәуекел жағдайында, жұмыстарды қауіпсіз жүргізу жүйесі баспа түрінде жасалуы және оқыту барысында қызметкерлерге жеткізілуі тиіс.

59. Тәуекелі төмен жұмыстарды қауіпсіз ұйымдастырудың егжей-тегжейлері ауызша хабарлануы мүмкін. Жұмыскерлердің жұмысты қауіпсіз ұйымдастыру бойынша оқудан немесе нұсқамадан өткені туралы есеп жазбаларын жүргізу қажет. Осылайша, жұмыскер талаптарды түсінетінін және оларды орындауға міндеттенетінін растауы тиіс.

60. Оқыту. Оқыту барысында жұмыскерлер орындалатын жұмысқа қатысы бар, денсаулық сақтау және қауіпсіздік мәселелерінде дағдылар мен білімдерге, құзыреттілікке ие болады, олар екі тәсілмен орындалуы мүмкін:

- осы жұмыстардың ерекше сипатына байланысты оқыту қажет болатын жұмыстарды орындауға бағытталған өндірістік оқыту. Әдетте, бұл жұмыс басшысының (бригадирдің, шебердің) жұмысы болып табылады, ол өзінің өкілеттігі және қызметкерлермен күнделікті байланысы бойынша әр жеке тапсырма, сайман, техника бірлігі, технологиялық процесс үшін күнделікті қауіпсіз жұмыс процедурасына дейін жалпы қауіпсіздік мәселелерін егжей-тегжейлі көрсетуі тиіс.

- жоспарлы оқыту (жалпы қауіпсіздік мәселелері бойынша оқыту, кіріспе нұсқамалық, басшылықты оқыту, тәуекелдерді басқару үшін жоспарланған қайталап оқыту.

61. Ақпарат. Кәсіпорынның жұмысына қатысатын кез-келген адамға, оның ішінде штаттық жұмыскерлерді, келушілерді, мердігерлерді және тұрғындарды қоса алғанда, қауіпсіздік туралы ақпарат қажет. Берілетін ақпарат:

- кімнің және неге зардап шегуі мүмкін;
- белгілі бір тапсырманы қалай қауіпсіз орындау керек;
- жабдықты дұрыс пайдалану;
- оқиғалар туралы ақпарат беру тәртібі;
- қауіпсіздік үшін дербес жауапкершілік.

Бұл белгілер, плакаттар, жиналыстар, электронды еске салғыштар, оқыту, нұсқамалықтар және белгіленген рәсімдер болуы мүмкін.

62. Санитарлық-тұрмыстық жағдайлар. Санитариялық-тұрмыстық мақсаттағы объектілер нормативтік техникалық құжаттаманың талаптарына сәйкес болуы тиіс, олардың ішінде: жалпы желдету, жарықтандыру және жылыту, ауаны ионизациялау, ауыз су беру, дәретхана мен душ, тамақ ішуге арналған бөлмелер және т.б.

Жұмыс орнын күтіп ұстау – тәуекелді бақылаудың ең үнемді және тиімді әдісі. Бұған үнемі тәртіп сақтау және қауіпті материалдарды сақтауды дұрыс ұйымдастыру кіреді. Ең алдымен жұмыс орнын күтіп ұстауға әсер ететін қауіптер – өрт, сырғанау қауіпі, сүріну және құлау.

63. Мониторинг және қадағалау. Инженерлік те, мінез-құлықтық та тәуекелді бақылау шараларының тиімділігі осындай орындарды қолданудың барабарлығын қамтамасыз ететін басшылық тарапынан мониторинг және қадағалау барысында бағаланады. Оқиғалар, аурулар туралы толық ақпарат тәуекелді бақылау шараларының тиімділігін бағалауға мүмкіндік береді. Мониторинг кезінде көмек көрсету құралдарын қоса алғанда, қауіпсіздікті

қамтамасыз етудің барлық құралдарының жарамдылығы тексеріледі. Жұмыскердің ісін бақылау және оның талаптарды түсінетініне және орындайтынына көз жеткізу маңызды. Мүмкін, оның жабдықты немесе жұмыс орындау әдісін жақсарту бойынша ұсыныстары болады. Мониторинг ауысыммен жұмыс істейтін қызметкерлерді де қамтуы тиіс.

Мониторингтің алынған оқытудың немесе нұсқаманың тиімділігін бағалауды қамтуы мүмкін.

15. Жеке қорғану құралдары (ЖҚҚ)

64. ЖҚҚ шектеулі қорғау береді және қалған шаралар тиімсіз деп танылған жағдайда, соңғы шара ретінде қолданылады. ЖҚҚ-тың негізгі кемшіліктері:

1) ЖҚҚ айналадағы адамдарды қорғауды қамтамасыз етпейді, тек оны қолданатын қызметкерді қорғауды қамтамасыз етеді;

2) жұмыскердің бүкіл уақыт ішінде қолдануын көздейді;

3) дұрыс қолдануды талап етеді;

4) қорғау деңгейі төмендегенде ауыстыруды қажет етеді.

ЖҚҚ-тың артықшылықтары:

- дереу қорғауды қамтамасыз етеді және инженерлік бақылаудың тиімді шараларын енгізу процесінде жұмысты жалғастыруға мүмкіндік береді;
- төтенше жағдайларда құтқару операциялары кезінде жалғыз қорғағыш болуы мүмкін;
- оны басқа әдістер қол жетімді болмағанда, жабық кеңістіктерде жұмыстарды орындау үшін қолдануға болады.

16. Қорытынды

65. Бағалаудың жеткілікті және объективті екендігіне көз жеткізу керек. Келесі сұрақтарды қою керек:

- Жұмыс тобында барлық қажет ақпарат бар ма?
- Жұмыс тобы тиісті әдістерді қолдана ма?

Мысалы: әр түрлі учаскелерде бірдей жұмыс үшін мүлдем басқа жабдықтардың қолданылуы мүмкін, бұл тәуекел деңгейіне әсер етуі мүмкін.

66. Қызметі бағаланатын қызметкерлерді тәуекелді бағалау, қауіптерді сипаттау үшін тарту маңызды. Тәуекелді бағалаудың жұмыс орнындағы жағдайдың барлық ерекшеліктерін ескеретініне көз жеткізу керек. Осы жұмыс түрі үшін басқа жерде орындалған тәукелді бағалау, осы жағдай үшін әрқашан сәйкес келе бермейді.

2-қосымша
(міндетті)

Экологиялық аспектілерді сәйкестендіру және тәуекелдерді бағалау әдістемесі

Осы Әдістеме экологиялық аспектілерді сәйкестендіруге және тәуекелдерді бағалауға арналған және «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамының барлық құрылымдық бөлімшелеріне және оның еншілес ұйымдарына қатысты.

Экологиялық тәуекелдерді бағалау, тәуекелдерді басқару және тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар тиімділігін бағалау процесі схемада көрсетілген.

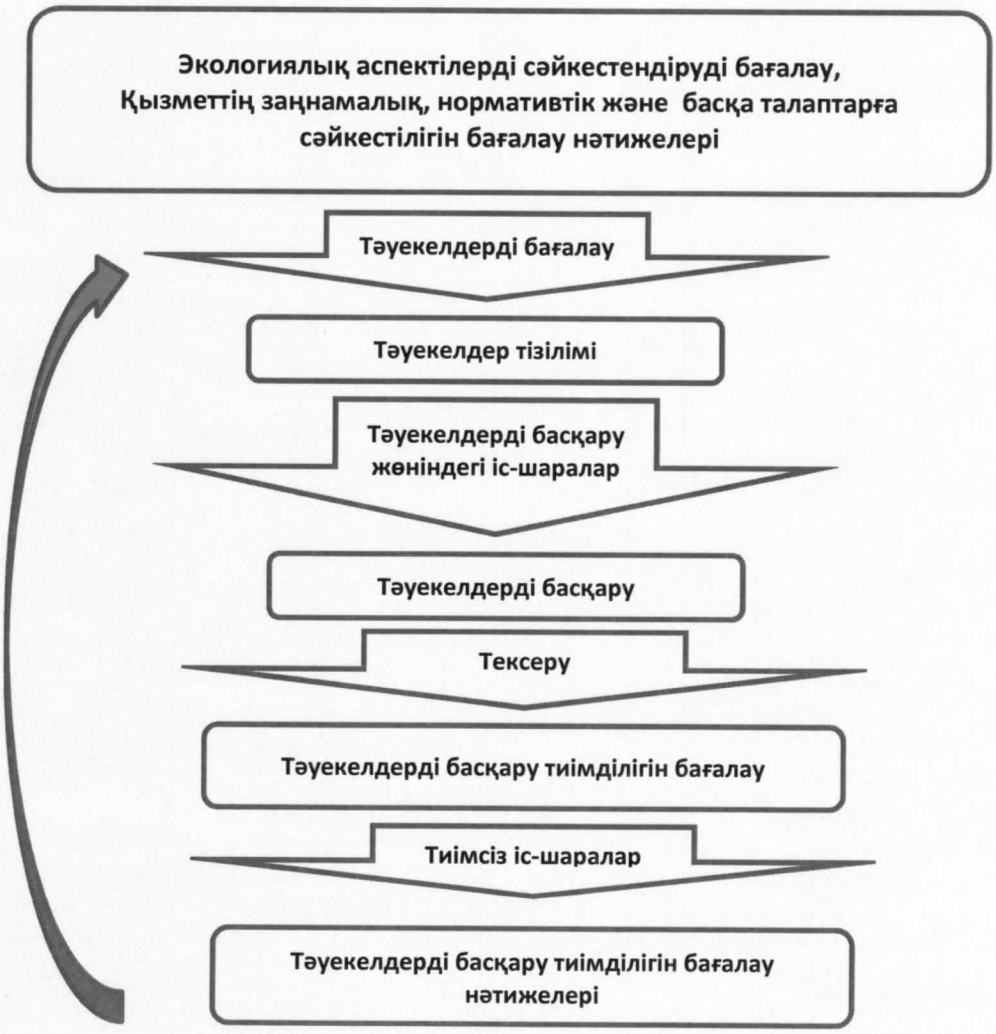

Экологиялық аспектілерді сәйкестендіру осы Стандарттың 19 және 20-тармақтарына сәйкес жүргізіледі.

Экологиялық аспектілердің маңыздылығын анықтау (бағалау) 1-кестеде көрсетілген критерийлер бойынша жүргізіледі.

1-кесте. Экологиялық аспектілерді бағалау критерийлері

Балл	Бағалау критерийлері				
	А	Б	В	Г	Д
	әсер ету масштабы (шектерінде)	әсердің қарқындылығы (ауырлығы)	қауіптілік дәржесі мен деңгейі	әсер ету ұзақтығы	жариялылық, "ҚТЖ"ҰК" АҚ имиджі үшін мәні
0	СҚА, СА, ТЖББ шекараларында	норма, квота, лимит, ПДВ, ПДС, ПДК шеңберінде	зиянсыз, жасыл – индекс G	тәулік ішінде	бөгде адамдар үшін кедергі болмайды, БАҚ-ты қызықтырмайды
1	СҚА, СА, ТЖББ шекараларынан шығады	нормалардан, квотадан, лимиттен, ПДВ, ПДС, ПДК асып түседі	қауіпті, янтарь - индекс А, қызыл - индекс R	тәуліктен артық	халыққа кедергі жасайды, БАҚ қызығушылық тудырады

Ескертулер:

СҚА – санитариялық-қорғау аймағы, арнайы мақсаттағы аймақтарды, сондай-ақ елді мекендегі өнеркәсіп ұйымдары мен басқа да өндірістік, коммуналдық және қойма объектілерін, оларға қолайсыз факторлардың әсерін әлсірету мақсатында, жақын маңдағы қоныстану аумақтарынан, азаматтық тұрғын үй мақсатындағы ғимараттар мен құрылыстардан бөліп тұратын аумақ;

СА – санитарлық алшақтық, СҚА режимі бар, бірақ оны ұйымдастыру негіздемесінің жобасын әзірлеуді талап етпейтін, зиянды әсер ету көзінен тұрғын үй құрылысы, ландшафтық-рекреациялық аймақ, демалыс аймағы, курорт шекарасына дейінгі ең аз арақашықтық;

СҚА шекарасы - СҚА аумағын немесе олардан тыс жерлерде әсер ету факторлары белгіленген гигиеналық нормативтерден аспайтын кеңістіктің жоспарлы проекцияларының ең жоғары проекциясын шектейтін сызық;

ТЖББ шекарасы – темір жолға бөлінген белдеу;

БАҚ – бұқаралық ақпарат құралдары.

Осы Стандарттың 10-тармағында көрсетілген жұмыс тобының экологиялық аспектілерін бағалау үшін экологиялық аспектінің әсер ету шамасы белгіленеді.

Экологиялық аспектінің әсер ету шамасы әр критерий бойынша балдарды қосу арқылы белгіленеді: А + Б + В + Г + Д.

Қабылданған заңнама талаптарының, мүдделі тараптардың және басқа да міндеттемелердің орындалуын талдау қорытындылары бойынша сәйкестендірілген тәуекелдің әсер ету дәрежесі 2-кестеге сәйкес «Минималдыдан» «Шектіге» дейінгі 5 балдық шкала бойынша сараптамалық бағалау әдісімен бағаланады.

2-кесте. Тәуекелдің әсер ету дәрежесі (S)

S	Әсер ету				
	Минималды	Орташа	Елеулі	Айтарлықтай	Шекті
балл	1	2	3	4	5

Тәуекелдің пайда болуы ықтималдығын жұмыс тобының мүшелері 3-кестеге сәйкес «Өте сирек»-тен «Өте жиі»-ге дейінгі 5 балдық шкала бойынша бағалайды.

3-кесте. Тәуекелдердің болуы ықтималдығы (P)

P	Тәуекел ықтималдығы				
	Өте сирек	Сирек	Уақыт өте келе, әлсін-әлсін	Жиі	Өте жиі
Балл	1	2	3	4	5

«P» және «S» мәндеріне сүйене отырып, 4-кестеде келтірілген тәуекелдер матрицасы бойынша тәуекел санаты анықталады.

4-кесте. Тәуекелдер матрицасы

Туындау ықтималдығы – P	**Салдардың әсері -S**				
	Шекті **(5)**	Айтарлықтай **(4)**	Елеулі **(3)**	Қалыпты **(2)**	Минималды **(1)**
Өте жиі (5)	**Қ (25)**	**Қ (25)**	**С (16)**	**С (16)**	**Ж (8)**
Жиі (4)	**Қ (25)**	**С (16)**	**С (16)**	**Ж (8)**	**Ж (8)**
Уақыт өте келе, әлсін-әлсін (3)	**С (16)**	**С (16)**	**С (16)**	**Ж (8)**	**Ж (8)**
Сирек (2)	**С (16)**	**Ж (8)**	**Ж (8)**	**Ж (8)**	**Ж (8)**
Өте сирек (1)	**Ж (8)**	**Ж (8)**	**Ж (8)**	**Ж (8)**	**Ж (8)**

3-қосымша
(міндетті)

Қауіптер, экологиялық аспектілер, тәуекелдер тізілімі

по _____

Топ	ішкі топ	Қауіп/аспектілер	Қауіп/аспект туындау орыны/көзі	Оқиғаның пайда болуы факторы	тәуекел сипаты	Іс-қимылдың жедел шаралары	Болуы мүмкін тәуекел (балл)	адамдардың жарақаттануы	Қоршаған ортаға әсері	Мүліктік зиян	Имиджге әсері	мүмкіндіктер	Тәуекелдер/мүмкіндіктер бойынша іс-қимылдау шаралары	остаточный риск	Владелец риска
								барьерлерсіз							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

Где:
Топ - жұмыс жағдайлары түрі
Ішкі топ - жұмыс жағдайларын белгілейтін басты элементтер
Іс-қимылдаудың жедел шаралары - оқиғаның қиындауына жол бермеуге бағытталған шаралар

4-қосымша
(міндетті)

ҚАУІПТЕРДІҢ ЫҚПАЛЫН БАҒАЛАУ

Атауы	Балл	«Адамдардың жарақаттануы» зардаптарын бағалау критерийі	«Мүліктік залал» зардаптарын бағалау критерийі	«Имиджге әсер ету» зардаптарын бағалау критерийі
Минималды	1	Медпунктке баруды талап етпейтін жарақат немесе басқа да зақымдалу	Мүліктің, жөндеуді қажет етпейтін жеңіл зақымдалуы	Жұртшылық үшін қызығушылық тудырмайды
Қалыпты	2	Еңбекке қабілеттілігінен уақытша айырылмай, кәсіпорынның медпунктіне баруды немесе медициналық қобдишаны қолдануды талап ететін микрожарақаттану	Жоспарлы режимде жөндеуді талап ететін мүліктің зақымдалуы (егер тек қана зақымдалу жұмыстарды жүргізу технологиясын бұзуға байланысты келтірілсе ғана) **(<40 АЕК)**	Оқиға туралы уәкілетті органға хабарланды
Елеулі	3	Еңбекке қабілеттілігінен уақытша айырған жазатайым оқиға	Мүліктің зақымдалуы, бос тұруға апарған және дереу жөндеуді талап ететін оқиға (егер тек қана зақымдалу жұмыстарды жүргізу технологиясын бұзуға байланысты келтірілсе ғана) **(> 40 АЕК < 400 АЕК)**	Оқиға туралы хабарлама облыстық БАҚ-та жарияланды
Айтарлықтай	4	Еңбек ету қабілетінен тұрақты түрде айырған жазатайым оқиға	Мүліктің зақымдалуы, бүкіл технологиялық процестің тоқтауына апарған оқиға **(> 400 АЕК < 40 000 АЕК)**	Оқиға туралы хабарлама республикалық БАҚ-та жарияланды
Шекті	5	Өлімге апарған жазатайым оқиға	Авария. Мүлікті есептен шығару және ауыстыру талап етіледі **(>40 000 АЕК)**	Оқиға БАҚ-та халықаралық деңгейде хабарланған

5-қосымша
(міндетті)

_____ бойынша
(ұйымның, бөлімшенің атауы)

айтарлықтай тәуекелдер мен елеулі аспектілердің тізілімі

Р/б №	Қауіптіліктің /аспектінің пайда болу орны/көзі	Қауіп/ аспектілер	Тәуекел сипаты	Өзіндік тән тәуекел (балл)	Мүмкіндіктер	Тәуекелдер/мүмкіндіктер бойынша іс-қимылдау жөніндегі шаралар
1	2	3	4	5	6	7

«ҚАЗАҚСТАН ТЕМІР ЖОЛЫ» ҰЛТТЫҚ КОМПАНИЯСЫ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ
АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «НАЦИОНАЛЬНАЯ КОМПАНИЯ «ҚАЗАҚСТАН ТЕМІР ЖОЛЫ»
NATIONAL COMPANY KAZAKHSTAN TEMIR ZHOLY JOINT-STOCK COMPANY

«ҚТЖ» ҰК» АҚ АО «НК «ҚТЖ» NC KTZ JSC

БҰЙРЫҚ ПРИКАЗ

1 сентября 2023 года № 614 - ЦЗ

Астана қаласы город Астана

Об утверждении стандарта организации

В целях совершенствования системы управления охраной здоровья и обеспечением безопасности труда, экологического менеджмента в акционерном обществе «Национальная компания «Қазақстан темір жолы» и его дочерних организациях, в соответствии с подпунктами 19), 20) пункта 1, подпунктом 1) пункта 3 Соглашения о партнерстве от 4 июля 2018 года №43-АО, подпунктами 15),17) пункта 1, подпунктом 1) пункта 3 Соглашения о партнерстве от 28 июля 2016 года №82-АО **ПРИКАЗЫВАЮ:**

1. Утвердить прилагаемый стандарт организации СТ АО-620100210058-ЦТЕХ-04-2021 «Идентификация опасностей и экологических аспектов, оценка и управление рисками в области безопасности труда и экологической безопасности в акционерном обществе «Национальная компания «Қазақстан темір жолы» и его дочерних организациях» .

2. Признать утратившим силу приказ от 27 декабря 2021 года №954-ЦЗ «Об утверждении стандарта организации».

Главный инженер –
директор Департамента
технической политики **Б.Котырев**

Исп. Кабиев С.С. – Цтехпб
603423

БЛАГО

14212

СТАНДАРТ ОРГАНИЗАЦИИ

Акционерное общество «Национальная компания «Қазақстан темір жолы»

Утвержден
Приказом Главного инженера – директора Департамента технической политики акционерного общества «Национальная компания «Казақстан темір жолы»
от 1 сентября 2023 года № 614-ОД

ИДЕНТИФИКАЦИЯ ОПАСНОСТЕЙ И ЭКОЛОГИЧЕСКИХ АСПЕКТОВ, ОЦЕНКА И УПРАВЛЕНИЕ РИСКАМИ В ОБЛАСТИ БЕЗОПАСНОСТИ ТРУДА И ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В АКЦИОНЕРНОМ ОБЩЕСТВЕ «НАЦИОНАЛЬНАЯ КОМПАНИЯ «КАЗАҚСТАН ТЕМІР ЖОЛЫ» И ЕГО ДОЧЕРНИХ ОРГАНИЗАЦИЯХ

СТ АО 2.02-2023
(вторая редакция)

Разработан
Департаментом технической политики
«1» сентября 2023 года

Держатель подлинника:
акционерное общество
«Национальная компания
«Қазақстан темір жолы»,
г.Астана, ул. Кунаева,6

Астана

Предисловие

1 РАЗРАБОТАН И ВНЕСЕН Департаментом технической политики

2 УТВЕРЖДЕН И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ приказом Главного инженера – директора Департамента технической политики акционерного общества «Национальная компания «Қазақстан темір жолы» от «1» сентября 2023 года №614-ЦЗ

3 ВВЕДЕН ВЗАМЕН Стандарта «Идентификация опасностей и экологических аспектов, оценка и управление рисками в области безопасности труда и экологической безопасности в акционерном обществе «Национальная компания «Қазақстан темір жолы» и его дочерних организациях», утвержденного приказом Главного инженера акционерного общества «Национальная компания «Қазақстан темір жолы» от «27» декабря 2021 года №954-ЦЗ.

«Настоящий стандарт не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен в качестве официального издания без разрешения Акционерного общества «Национальная компания «Қазақстан темір жолы»

Содержание

1 Область применения…….. 1
2 Термины, определения и сокращения…….. 2
3 Общие положения……... 4
4 Планирование проведения идентификации опасностей и экологических аспектов, оценки рисков и возможностей в области ОЗиОБТ, ООС…….…..... 4
5 Ответственность.....……..……... 5
6 Процесс идентификации опасностей.....……..... 7
7 Оценка рисков и возможностей.....…….. 9
8 Управления рисками в области безопасности труда и экологии.....…. 10
9 Отчетность..... 11
Приложение 1. Приложение 1. Методика идентификации опасностей, их оценки и управление рисками в области безопасности и охраны труда……..... 12
Приложение 2. Методика идентификации экологических аспектов и оценка рисков……..... 27
Приложение 3. Реестр опасностей, аспектов рисков....…….…. 30
Приложение 4. Оценка воздействия опасностей.....……. 31
Приложение 5. Реестр существенных рисков и значимых аспектов.…..…. 32

СТ АО 2.02-2023

СТАНДАРТ ОРГАНИЗАЦИИ

ИДЕНТИФИКАЦИЯ ОПАСНОСТЕЙ И ЭКОЛОГИЧЕСКИХ АСПЕКТОВ, ОЦЕНКА И УПРАВЛЕНИЕ РИСКАМИ В ОБЛАСТИ БЕЗОПАСНОСТИ ТРУДА И ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В АКЦИОНЕРНОМ ОБЩЕСТВЕ «НАЦИОНАЛЬНАЯ КОМПАНИЯ «ҚАЗАҚСТАН ТЕМІР ЖОЛЫ» И ЕГО ДОЧЕРНИХ ОРГАНИЗАЦИЯХ

Дата введения 1 сентября

1 Область применения

1. Настоящий Стандарт «Идентификация опасностей и экологических аспектов, оценка и управление рисками в области безопасности труда и экологической безопасности в акционерном обществе «Национальная компания «Қазақстан темір жолы» и его дочерних организациях» (далее – Стандарт) разработан в соответствии с Руководством по системе управления охраной здоровья и обеспечением безопасности труда в акционерном обществе «Национальная компания «Қазақстан темір жолы» и его дочерних организациях, Руководством по системе экологического менеджмента в акционерном обществе «Национальная компания «Қазақстан темір жолы» и его дочерних организациях, утвержденных решением Правления акционерного общества «Национальная компания «Қазақстан темір жолы», в целях обеспечения единого порядка по идентификации опасностей, экологических аспектов, оценки и управления рисками в области безопасности труда и экологической безопасности в АО «НК «ҚТЖ» и ДО.

2. Действие Стандарта распространяется на все структурные подразделения акционерного общества «Национальная компания «Қазақстан темір жолы» и его дочерние организации.

2 Термины, определения и сокращения

3. В настоящем Стандарте используются следующие основные определения и сокращения:

АО «НК «ҚТЖ», Компания – акционерное общество «Национальная компания «Қазақстан темір жолы»

группа компаний АО «НК «ҚТЖ» – акционерное общество «Национальная компания «Қазақстан темір жолы» и его дочерние организации

ДО – дочерние организации - юридические лица, 100% акций (долей участия) которых принадлежат АО «НК «ҚТЖ» на праве собственности или доверительного управления

структурные подразделения – департаменты, службы, отделы центрального аппарата, филиалы, приписной штат Компании/ДО

Служба – структурные подразделения на всех уровнях

управления Компании/ДО, в функции которых входит обеспечение реализации политики Компании в области безопасности труда и экологической безопасности.

подрядные организации – юридическое или физическое лицо, которое выполняет работы, предоставляет услуги или поставляет товарно – материальные ценности на территории или в интересах Компании и его ДО согласно контракту (договору) и которые могут влиять на качество обеспечения, безопасности труда и экологической безопасности

меры управления - это комплекс превентивных (предупреждающих) мероприятий по исключению неблагоприятных событий, которые могут возникнуть в результате деятельности, направленный на исключение возможности возникновения аварийной ситуации или происшествия

опасность - источник, ситуация или действие, характеризующиеся потенциалом причинения вреда людям, окружающей среде, имуществу или репутации группы компаний АО «НК «ҚТЖ»

риск в области безопасности труда и экологической безопасности - вероятность наступления события, которое может повлечь за собой травмы различной степени тяжести, вред имуществу или окружающей среде

приемлемый (допустимый) риск - риск, уменьшенный до уровня допустимого, с учетом требований законодательстваи внутренних документов Компании/ДО, определяющих политику в области безопасности труда и экологической безопасности

существенный риск - риск, который оказывает существенное воздействие на людей, имущество, окружающую среду и требует соответствующих мероприятий по их снижению или поддержанию на оптимальном уровне там, где снижение невозможно

остаточный риск - риск, остающийся после принятия действий владельцем риска по изменению вероятности или силы влияния данного риска

оценка риска - процесс оценивания риска, связанного с опасностью, принимающий во внимание полноту всех существующих средств управления и позволяющий

		решить вопрос о том, является ли риск приемлемым или нет
экологический риск		вероятность неблагоприятных изменений состояния окружающей среды и (или) природных объектов вследствие влияния определенных факторов
экологический аспект	-	элемент, образующийся в ходе деятельности организации, выпуска ее продукции или оказания услуг, который взаимодействует с окружающей средой
Возможности в области ОЗиОБТ и ООС	-	обстоятельство или совокупность обстоятельств, которые могут привести к улучшению показателей деятельности в области ОЗиОБТ и ООС
ОЗиОБТ	-	охрана здоровья и обеспечение безопасности труда
ООС	-	охрана окружающей среды
Идентификация опасностей	-	процесс обнаружения, выявления и распознавания опасных и вредных производственных факторов и установления их количественных, временных, пространственных и других характеристик, необходимых и достаточных для разработки профилактических мероприятий
Идентификация экологических аспектов	-	выявление экологических аспектов, установление их воздействия на окружающую среду
Заинтересованная сторона	-	лицо или организация, которые могут влиять на осуществляемую Компанией и ДО деятельность, и на которых эта деятельность влияет.
ИС ПБ	-	автоматизированная система «Интегрированная система по управлению производственной безопасностью (ИС ПБ)»
Происшествие	-	негативное событие, произошедшее при хранении, консервации, эксплуатации или ликвидации объекта и относящееся к крушению, аварии, событию, инциденту, несчастному случаю, профессиональному заболеванию, отказу технического устройства, возгоранию, пожару, дорожно-транспортному происшествию, негативному воздействию на окружающую среду или нарушению при обращении с опасными источниками

Понятия, не предусмотренные в настоящем пункте, применяются в значениях, предусмотренных локальными актами Компании.

3 Общие положения

4. Идентификация опасностей и экологических аспектов, оценка и управление рисками являются элементом повышения уровня безопасности труда и экологической безопасности и направлены на выявление и предупреждение рисков в области безопасности труда и экологической безопасности.

5. Результаты идентификации опасностей и экологических аспектов, оценки рисков являются:

1) исходной информацией для планирования достижимых целей в области безопасности труда и экологической безопасности и совершенствования менеджмента в указанной области;

2) основанием для разработки в Компании и ДО мер по управлению рисками в области безопасности труда и экологической безопасности, выделения необходимых ресурсов (денежных средств, человеческих ресурсов) для реализации мероприятий по управлению рисками в области безопасности труда и экологической безопасности, а также их мониторинга и анализа;

3) основанием для разработки в нормативных технических документах на производственные процессы разделов/требований по охране и безопасности труда, охране окружающей среды.

4 Планирование проведения идентификации опасностей и экологических аспектов, оценки рисков и возможностей в области ОЗиОБТ и ООС

6. В Компании и ДО проводятся плановые и внеплановые идентификации опасностей, экологических аспектов, оценка рисков в области ОЗиОБТ и ООС . При этом в ходе процесса оценки следует рассмотреть установленные (выявленные) возможности в области ОЗиОБТ и ООС, пользу от их реализации и потенциал с точки зрения улучшения показателей деятельности в области безопасности труда и экологической безопасности.

7. Плановая идентификация опасностей и экологических аспектов, оценка рисков в области безопасности труда и экологической безопасности проводятся в Компании и ДО ежегодно не позднее 31 мая.

8. Внеплановая идентификация опасностей, экологических аспектов и оценки рисков в области безопасности труда и экологической безопасности проводится в случаях:

1) изменения законодательных и других требований, касающихся идентифицированных опасностей и рисков и/или соответствующих мер управления ими;

2) изменения системы управления в области безопасности труда и экологической безопасности;

3) модернизации, реконструкции, замены и внедрения нового оборудования;

4) изменения условий труда и (или) порядка выполнения работ;

5) наступления несчастного случая;

6) выявления несоответствий по результатам аудитов и проверок;

7) изменения в производственных процессах при планировании любых специальных (нестандартных) работ;

8) заявления и/или мнения заинтересованных сторон;

9) изменения в производственных процессах по результатам анализа анкет, опросных листов;

10) разработки и актуализации нормативных технических документов на производственные процессы Компании и ДО (техническое обслуживание, ремонт, содержание объектов инфраструктуры, подвижного состава и т.д.).

9. Для идентификации опасностей и экологических аспектов, оценки рисков в области безопасности труда и экологической безопасности создаются рабочие группы (в составе не менее 3 человек) в следующем порядке:

1) в подразделениях сетевого уровня Компании/ДО – по приказу первого руководителя подразделения сетевого уровня под руководством руководителя подразделения сетевого уровня, ответственного за вопросы безопасности труда и экологической безопасности;

2) в подразделениях регионального уровня Компании/ДО – по приказу первого руководителя подразделения регионального уровня под руководством руководителя подразделения регионального уровня, ответственного за вопросы безопасности труда и экологической безопасности;

3) в подразделениях линейного уровня Компании/ДО – по приказу первого руководителя подразделения регионального уровня под руководством руководителя подразделения линейного уровня.

10. Работники, включаемые в состав рабочей группы, должны хорошо знать оцениваемую деятельность, присущие ей опасности, методы оценки рисков и применяемые меры управления.

11. Рабочая группа разрабатывает план проведения идентификации опасностей и экологических аспектов с указанием ответственных исполнителей и сроков исполнения, определяет рабочие места и их границы.

5 Ответственность

12. Общую координацию работы по идентификации опасностей и экологических аспектов, оценки и управления рисками в области безопасности труда и экологической безопасности в Компании и ДО, а также ее мониторинг осуществляет Инспекция по безопасности труда и экологии Компании.

13. В процессе идентификации опасностей и экологических аспектов, оценки и управления рисками ответственность несут:

Работник Компании и ДО	• за предоставление рабочим группам достоверной информации о любых существующих или потенциальных рисках; • за проведение анализа при планировании внедрения новых проектов или изменении деятельности и обеспечение принятия мер по управлению рисками; • в случае увеличения рисков или вероятности появления новых опасностей, за принятие мер управления рисками в области безопасности труда и экологической безопасности;
Служба	• за обеспечение единого подхода к риск-менеджменту путем управления риском в области безопасности труда и экологической безопасности, включая исключение или минимизацию любых идентифицированных опасностей и экологических аспектов, обеспечение полноты требуемой документации и поддержания документации по процессу управления рисками, постоянного мониторинга потенциальных рисков и мер управления рисками
Рабочая группа	• за идентификацию опасностей и экологических аспектов, оценку рисков в области безопасности труда и экологической безопасности; • за формирование Реестра опасностей, экологических аспектов и рисков, Реестра существенных рисков и значимых аспектов;
Руководители подразделений Компании и ДО	• за внедрение и выполнение требований настоящего Стандарта в рамках своих полномочий; • за вовлечение работников в общий процесс проведения идентификации опасностей и экологических аспектов, их оценки и управление рисками, тем самым снижая вероятность происшествий при выполнении функциональной задачи; • за осуществление информирования, инструктирования работников и заинтересованных сторон о выявленных опасностях, экологических аспектах; • за разработку и обеспечение утверждения плана мероприятий по управлению рисками; • за разработку и актуализацию в нормативных

	технических документах на производственные процессы разделов/требований по охране и безопасности труда, с целью обеспечения предотвращения неблагоприятного воздействия на работников вредных и/или опасных производственных факторов.

6 Процесс идентификации опасностей и экологических аспектов

15. Рабочие группы проводят идентификацию опасностей и экологических аспектов согласно Методике идентификации опасностей, оценки и управления рисками в области безопасности и охраны труда, приведенной в приложении 1 к настоящему Стандарту, и Методике идентификации экологических аспектов и оценки рисков, предусмотренной в приложении 2 к настоящему Стандарту.

16. Идентификация опасностей, экологических аспектов проводится для каждого постоянного и непостоянного рабочего места и вида работ, а также рабочих мест, которые используются заинтересованными сторонами в границах зоны ответственности структурного подразделения Компании и ДО.

17. Из рабочих мест с идентичным характером выполняемых работ и аналогичными условиями выбирается одно - два рабочих места.

18. При идентификации опасностей в области безопасности и охраны труда, их оценке входными данными являются:

1) стандартные и нестандартные виды деятельности;
2) штатные и аварийные ситуации;
3) поведение работника, включая персонал подрядных и субподрядных организаций, посетителей, иных лиц, имеющих доступ к объектам Компании и ДО;
4) идентифицированные опасности, возникающие в период выполнения трудовых обязанностей вне рабочего места и способные негативно влиять на здоровье и безопасность работников Компании, ДО;
5) опасности, возникающие в непосредственной близости от рабочего места, в результате выполнения профессиональной деятельности, под контролем Компании, ДО;
6) опасности, возникающие в непосредственной близости от рабочего места, в результате выполнения профессиональной деятельности, не контролируемой Компанией, ДО;
7) инфраструктура, оборудование и материалы на рабочем месте;
8) рабочие места, технологические процессы, служебные проходы;
9) санитарно-бытовые условия;
10) фактические изменения или предполагаемые изменения системы менеджмента охраны здоровья и обеспечения безопасности труда;
11) проектная документация, результаты испытаний, тестирований новых объектов, оборудования, технологических процессов, планируемых к внедрению;

12) документация в области безопасности труда и экологической безопасности;

13) нормативные технические документы на производственные процессы Компании и ДО;

14) результаты аттестации производственных объектов по условиям труда;

15) отчеты предыдущих внешних и внутренних проверок и аудитов о состоянии безопасности труда и экологической безопасности;

16) материалы расследований, имевших место происшествий в области безопасности труда и экологической безопасности как внутри Компании, так и в других организациях аналогичного профиля деятельности;

17) перечень работ с повышенной опасностью;

18) результаты проверки знаний по обучению, проведению инструктажа;

планы ликвидации аварий, протокола итогов учебных тревог (при наличии) и др.;

19) результаты выполнения мероприятий, запланированных в ходе предыдущей идентификации опасностей и оценки рисков;

20) результаты оценки законодательных требований;

21) отчеты о состоянии безопасности труда и экологической безопасности;

22) выявленные и зарегистрированные в модуле «Поведенческий диалог безопасности» ИС ПБ несоответствия.

23) результаты анализа анкет, опросных листов.

24) результаты наблюдения за технологическим процессом, производственной средой, рабочим местом, работой подрядных организаций, внешними факторами.

25) жалобы, заявления, поступающие от работников и других заинтересованных сторон в том числе по электронным и иным средствам коммуникаций.

19. Идентификация экологических аспектов включает:

1) анализ документов о деятельности структурного подразделения;

2) мониторинг деятельности структурного подразделения;

3) визуальный осмотр участка, опрос и анкетирование работников структурного подразделения.

20. Входными данными для проведения идентификации экологических аспектов являются:

1) основная деятельность структурного подразделения (все технологические процессы, происходящие в штатных (нормальных) условиях, при пуске и остановке оборудования, возможных аварийных ситуациях и др.);

2) вспомогательная деятельность и деятельность, осуществляемая подрядными организациями на объектах группы компаний АО «НК «ҚТЖ»;

3) источники воздействия на окружающую среду при транспортировке,

хранении, погрузке, выгрузке сырья, материалов, работе транспорта и спецтехники;

4) исследовательская деятельность (лабораторные работы, геофизические исследования, исследование новых реагентов и т.п.);

5) исторические воздействия на окружающую среду;

6) сбор, хранение и утилизация отходов производства и потребления;

7) выполнение требований по охране окружающей среды в соответствии с условиями, указанными в договорах о закупках товаров, работ и услуг, заключенных АО «НК «ҚТЖ», ДО со сторонними организациями;

8) обращения, жалобы населения и работников, публикации и упоминания в средствах массовой информации, связанные с негативным воздействием экологических аспектов на окружающую среду и людей и т.д.;

9) соблюдение законодательных требований Республики Казахстан и нормативных требований в области охраны окружающей среды.

10) описание производственных, технологических процессов и схем;

11) реестр используемого оборудования;

12) результаты инструментальных замеров;

13) анализ потребления топливно-энергетических и природных ресурсов;

14) проекты предельно допустимых выбросов в атмосферу, предельно допустимых сбросов загрязняющих веществ в водные объекты, нормы объема вывоза и утилизации отходов;

15) разрешения на эмиссии в окружающую среду.

7 Оценка рисков и возможностей

21. Результаты идентификации опасностей и экологических аспектов вносятся членами рабочей группы в ИС ПБ путем составления Реестра опасностей, экологических аспектов и рисков согласно приложению 3 к настоящему Стандарту.

22. После составления Реестра опасностей, экологических аспектов и рисков производится ранжирование рисков на основании оценки рисков. Оценка рисков проводится согласно Методике идентификации опасностей, их оценки и управления рисками в области безопасности и охраны труда (приложение 1 к настоящему Стандарту), Методике идентификации экологических аспектов, оценки рисков (приложение 2 к настоящему Стандарту). При этом оценка воздействия опасностей определяется по форме согласноприложению 4 к настоящему Стандарту..

23. Существенные риски и значимые аспекты в ИС ПБ по безопасности труда и экологической безопасности оформляются в Реестры существенных рисков и значимых аспектов по форме согласно приложению 5 к настоящему Стандарту.

24. Возможности в области ОЗиОБТ и ООС также заносятся в Реестр опасностей, экологических аспектов и рисков, для чего структурные

подразделения и ДО должны поддерживать в работоспособном состоянии процессы оценки:

1) возможностей в области ОЗиОБТ и ООС для улучшения показателей деятельности в указанных областях, принимая во внимание планируемые изменения в Компании и ДО, их политиках, процессах или видах деятельности, а также:

возможности адаптации работы, организации работ и производственных условий применительно к работникам;

возможности устранения опасностей и снижения рисков в области ОЗиОБТ;

2) других возможностей для улучшения системы менеджмента ОЗиОБТ и ООС.

25. Меры по реагированию на риски и возможности вносятся в Реестры опасностей, экологических аспектов и рисков с использованием ИС ПБ.

26. При необходимости Службами подразделений всех уровней Реестр существенных рисков и значимых аспектов документируется путем выгрузки из ИС ПБ.

27. Контроль за своевременным проведением внеплановой идентификациии опасностей и экологических аспектов в подразделениях в линейного и регионального уровня осуществляют подразделения сетевого уровня.

8 Управление рисками в области безопасности труда и экологической безопасности

28. Для управления рисками в области безопасности труда и экологической безопасности подразделениями Компании и ДО принимаются меры, направленные на их устранение, минимизацию или замену неприемлемых рисков допустимыми. При этом используется следующая иерархия средств и методов управления:

1) устранение опасности;

2) замена процессов, операций, материалов или оборудования на менее опасные;

3) применение технических средств и методов управления и реорганизация работ;

4) применение административных средств и методов управления, включая подготовку работников;

5) применение адекватных средств индивидуальной защиты.

29. При выявлении существенных рисков и значимых аспектов, для перевода их в нижестоящую категорию или устранению, структурными подразделениями Компании и ДО разрабатываются мероприятия по управлению рисками. Указанные мероприятия включаются в планы производственной деятельности подразделений, разрабатываемыми в соответствии с локальными актами и нормативными техническими

документами Компании и ДО. При необходимости для отдельных рисков и аспектов формируются дополнительные планы мероприятий по их устранению или понижению с учетом следующих требований: поставленные задачи должны быть достижимыми, измеримыми, ограниченными по выполнению во времени.

30. Приемлемые (допустимые) риски считаются управляемыми, к ним не принимаются специальные мероприятия по управлению, можно ограничиться работой в рамках соблюдения законодательства Республики Казахстан, локальных актов Компании и ДО, утвержденных в установленном порядке технологических процессов.

31. В случае выявления недопустимого риска, трудовая деятельность, рабочий процесс должны быть немедленно приостановлены в установленном порядке, до того времени, пока с помощью соответствующих мер управления недопустимый риск не будет устранен или переведен в нижестоящую категорию, или снижен до самого низкого уровня.

32. Приоритетность формирования и распределения ресурсов (материальных, финансовых) осуществляется по результатам оценки рисков. В первую очередь финансированию подлежат мероприятия, направленные на снижение недопустимых рисков.

33. Результаты идентификации опасностей и экологических аспектов, оценки рисков используются в качестве входной информации для анализа состояния безопасности труда и экологической безопасности, а также при проведении инструктажей по безопасности и охране труда, учитываются при разработке и переработке локальных актов в области безопасности труда и экологической безопасности, инструкции по безопасности и охране труда по профессиям и видам работ, нормативных технических документов, технологических процессов и других документов, применяемых в подразделениях Компании и ДО.

9 Анализ оценки рисков и отчётность

34. В Компании и ДО в целях осуществления мониторинга эффективности системы управления рисками проводится анализ оценки рисков. Анализ проводится на регулярной основе не реже одного раза в год.

35. Анализ проводится подразделением сетевого уровня после плановой идентификации опасностей и экологических аспектов, оценки рисков в области безопасности труда и экологической безопасности.

36. Отчет о результатах проведенного анализа предоставляется в Инспекцию по безопасности труда и экологии не позднее 15 июня.

Приложение 1
(обязательное)

Методика
идентификации опасностей, оценки и управления рисками в области безопасности и охраны труда

1. Назначение

1. Методика предназначена для идентификации опасностей, оценки рисков, организации контроля и разработки мер по управлению рисками в области безопасности и охраны труда и распространяется на все структурные подразделения акционерного общества «Национальная компания «Қазақстан темір жолы» и его дочерние организации. Методика основана на Правилах идентификации и оценки рисков акционерного общества «Национальная компания «Қазақстан темір жолы», утвержденных-решением-Правления АО «НК «КТЖ»,- а также передовом опыте и лучших практиках международных компаний, достигших значительных успехов в обеспечении безопасных условий труда. Для более быстрого запоминания, в каждом разделе Методике приводятся примеры.

2. Основные понятия и определения

2. Идентификация опасностей в процессе производственной деятельности - это процесс обнаружения, выявления и распознавания опасных и вредных производственных факторов и установления их количественных, временных, пространственных и других характеристик, необходимых и достаточных для разработки профилактических мероприятий. Опасное событие происходит, когда человек вступает во взаимодействие с опасным фактором, который наносит ущерб.

Пример: на поверхности пола присутствует неровность. Эта неровность сама по себе не наносит никакого ущерба, однако если человек случайно на нее наступит, возникает опасность того, что он споткнется, упадет и получит травму.

3.Совокупность вероятности возникновения опасного события и последствий такого события являются риском.

4.Вероятность это степень возможности того, что опасное событие случится. Если неровность расположена на служебном проходе с интенсивным движением работников, шансы того, что кто-то споткнется - довольно высоки.

5.Если такая поверхность присутствует в менее оживленном месте, вероятность того, что кто-то споткнется и упадет, будет меньше.

6.В результате возникновения опасного события, если работник споткнулся о неровность, степень тяжести последней может быть разной:

- он может восстановить равновесие безо всякого труда;
- может уронить груз, который перемещает;
- может растянуть связку на ноге или получить ушиб или перелом.

Как правило, последствия зависят от определенных условий. На оживленном участке, перед входом в помещение, где регулярно проводится уборка территории, последствия падения могут быть не такими серьезными, как на заднем дворе, где присутствует различный мусор.

7.Если вышеперечисленное отобразить формулой, то получим

Риск = Вероятность х Последствия

3. Идентификация опасностей и оценка рисков

8.Инструмент идентификации опасностей, оценки рисков – это способ эффективного и экономически целесообразного обеспечения контроля наиболее опасных факторов на рабочем месте (далее – ОР). ОР проводится не реже одного раза в год до 31 мая и позволяет определить последовательность шагов в рабочем задании и контролировать их ход и выполнение. ОР является эффективным инструментом улучшения безопасности на производстве. ОР это:

- первый важный шаг в разработке безопасных методов работы, инструкций по безопасности труда;
- важный компонент эффективного управления безопасностью;
- помогает понять, что может пойти не так;
- позволяет постоянно повышать степень безопасности используемых методов и приемов работы;
- средство постоянного улучшения стандартов по безопасности и способ двигаться к «нулевому травматизму».

ОР – это систематически проводимый процесс, где определяется величина риска.

9.Существует 5 этапов идентификации опасностей, оценки рисков и управления ими:

1) выявление опасных факторов;
2) выявление группы риска и характера риска;
3) оценка риска и адекватности существующих мер контроля, или введение дополнительных мер контроля;
4) регистрация существенных результатов;
5) пересмотр оценки риска, ее обновление (по необходимости).

10.Остаточный риск - остаточная величина риска, которая может привести к получению травмы или вреда здоровью несмотря на:

-полное выполнение требований БиОТ;
-применение передовых технологий;
-применение передового оборудования.

11.Для идентификации опасностей, оценки рисков формируется рабочая группа из числа работников подразделения, соответствующего уровня, с учетом компетенции для оценки каждой конкретной области. Руководитель рабочей группы должен иметь опыт работы в области безопасности труда и пройти обучение по оценке риска. Целесообразно в рабочую группу оценки риска включать руководителя участка или работ (мастера, начальника участка, бригадира), где присущи риски, подлежащие оценке.

12.Остальные члены рабочей группы выбираются руководителем подразделения соответствующего уровня, ответственным за вопросы безопасности труда, исходя из их опыта, технической или инженерной компетенции и знаний соответствующих стандартов или требований.

13.Всегда надо учитывать, что недостаточный контроль рисков может привести к:

- потенциально-опасным происшествиям;
- материальному ущербу;
- экологическому ущербу;
- несчастному случаю с получением травмы;
- профзаболеванию.

Факторы риска для здоровья делятся на 4 категории:

- химические (растворители, выхлопные газы);
- биологические (бактерии, патогены);
- физические (шум, вибрация);
- психологические (стресс).

14.Существуют два вида влияния на организм профессиональных заболеваний:

- острое, которое возникает в скором времени после вредоносного воздействия, и длится недолго, однако возможна госпитализация;
- хроническое, в ходе которого вред для здоровья развивается со временем. Заболевание может развиваться в течение длительного периода, воздействие может быть как слабым (астма в легкой степени), так и серьезным (онкологические заболевания).

4. Выявление опасных факторов

15.Первым этапом в оценке рисков является выявление всех опасных факторов, связанных с рассматриваемым видом работ. Для этого необходимо учесть такие аспекты как:

- местоположение;
- люди, выполняющие работу;
- используемые в работе материалы и вещества;
- используемое в работе оборудование, механизмы и инструменты;
- условия и характер выполняемой работы.

16.Также, до начала оценки риска необходимо собрать информацию об технических средствах, процессах и особенностях деятельности подразделения, включая:

- карты технологических процессов, планы передвижений (схемы служебных проходов, маршруты движения транспорта), схемы производственной площадки;
- инструкции по выполнению производственных работ;
- места и условия хранения опасных материалов (сырьевые материалы, химические вещества, отходы, продукция, компоненты);

- технические описания и правила эксплуатации и обслуживания оборудования;

- технические требования к продукции, документы с описаниями порядка безопасного обращения с материалами, данные о токсичных материалах и другая информация относительно безопасности труда.

17.Место ведения работ необходимо обойти и понаблюдать за тем, что на нем происходит. Попытаться найти что-нибудь, что целесообразно может представлять опасность. Изучить местность, рабочие условия, используемое оборудование и выполняемые работы. Особое внимание следует уделять тому, каким образом выполняются работы и правильно ли рабочие выполняют операции. Выполнение такого обхода снижает вероятность не заметить какой либо опасный фактор.

18.Рассматривается фактическое расположение объектов и выполняемые работы.

Пример: достаточно ли у рабочих пространства для свободного выполнения заданий, чтобы не подвергать себя ненужному риску? Позволяют ли рабочие условия выполнять работу надлежащим образом?

19.Также необходимо учесть места общего пользования, такие как коридоры, лестничные клетки. Их необходимо включить в идентификацию опасностей, чтобы исключить такие случаи, когда два разных руководителя предполагают, что эта зона ответственности другого руководителя.

20.Рассматривается каждый вид работ, до выполнения и во время выполнения. Учитываются стандартные и нестандартные операции. Рабочей группе на данном этапе необходимо выявить все возможные опасности (даже те, вероятность которых на первый взгляд может показаться минимальной).

21.Рассматривается тип объекта, оборудования и используемые материалы и вещества. Соответствуют ли они назначению? Выполнена ли установка в соответствии с инструкциями изготовителя? Используются ли они по прямому назначению? Что окружает объект? Надежно ли крепление и постамент?

5. Выявление группы риска и характера риска

22.После составления перечня и четкого определения этапов предстоящих работ можно приступить к определению того, кто и как может пострадать.

23.Для каждого рабочего задания и опасного фактора необходимо определить группу риска. Это могут быть (кроме работников на участке):

- работники техобслуживания, уборщики, лица, работающие в непосредственной близости или проходящие через рабочий участок;

- лица, не работающие на предприятии – работники агентств, подрядчики, посетители и жители населенных пунктов.

24.Некоторые категории работников могут подвергаться повышенному риску, например, несовершеннолетние или не опытные работники, беременные и кормящие матери, работники ночных смен, сотрудники, работающие в одиночку. Риск имеется практически на каждом рабочем месте.

Пример: На рабочем месте имеется опасность — движущаяся конвейерная лента или вращающийся элемент оборудования. Выясняем возможные причины реализации опасности в нежелательные события, каковыми обычно являются:

- *отсутствие ограждения, экранов, блокировок, исключающих случайный и преднамеренный контакт работников с источником риска;*
- *несоответствие предохранительных, защитных устройств;*
- *недостаточная скорость срабатывания механизмов защиты;*
- *неудобное расположение и неправильная окраска кнопок управления;*
- *плохая освещенность;*
- *несоответствующий микроклимат;*
- *наличие вредных химических веществ, аэрозолей и пыли;*
- *высокая скорость движения конвейера;*
- *расположение оборудования вблизи других рабочих мест или маршрута движения работников;*
- *несоответствующие средства индивидуальной защиты (СИЗ);*
- *недостаточный инструктаж работников, некомпетентность, халатность, индивидуальные особенности работника;*
- *отсутствие практического обучения на рабочем месте перед допущением к самостоятельной работе;*
- *отсутствие предупреждающих и сигнальных знаков;*
- *нахождение работника на рабочем месте под воздействием алкоголя, наркотических или психотропных веществ;*
- *отсутствие регулярного внутреннего контроля;*
- *отсутствие регулярного технического обслуживания оборудования.*

25.Для выявленных опасностей используется форма Реестра опасностей, экологических аспектов и рисков, указанная в Приложении 3 к настоящему Стандарту.

6. Оценка риска

26.Данный этап состоит их двух частей – непосредственно самой оценки риска и оценки адекватности и актуальности существующих мер контроля и барьеров.

27.После того, как определены опасные факторы и возможные риски, необходимо определить, насколько высоки эти риски. Для ранжирования риска, т.е. оценки уровня вероятности и степени возможного ущерба, необходимо рассмотреть:

- адекватность и эффективность существующих мер контроля;
- примерный уровень риска (вероятность и степень тяжести ущерба);
- действия, которые потребуются для устранения или смягчения риска.

28.Целью оценки риска является снижение остаточного риска до практически целесообразного уровня. На достаточно сложном рабочем месте это может занять

длительное время, в этих случаях необходима градация рисков – чем выше уровень риска, тем скорее он должен быть устранен или проконтролирован.

29.Составление перечня имеющихся мер контроля очень важно для базовой оценки рисков, при проведении которой записываются все применявшиеся ранее или рекомендованные меры контроля, чтобы свести их все в один полный список:

- меры инженерного контроля источника опасности (наличие защитных ограждений, изоляции, вытяжной вентиляции и т.д.);
- административные меры контроля (посменный режим работы, системы безопасного выполнения работ, средства индивидуальной защиты и т.д.);
- поведенческие средства контроля (бюллетени, инструктаж, обучение и надзор, а также методы мониторинга как инспекция).

30.По итогам идентификации и оценки рисков, рабочая группа должна выполнить следующие шаги:

1) определить объем информации, обучения и инструкций, подлежащей ознакомлению группы риска;
2) определить объем мер, необходимых для обеспечения достоверности и актуальности такой информации;
3) Составить план обучения сотрудников как вновь принятых, так и так и переведенных на новую работу;
4) Составить программу пересмотра оценки риска, которая должна включать в себя контроль за уровнем воздействия.

31.Эта информация позволяет сделать оценку риска количественно-качественной.

32.Количественно-качественная оценка риска содержит коэффициенты, которые облегчают классификацию рисков. Классификация рисков по вероятности их осуществления и причинение ущерба, в свою очередь помогает устанавливать приоритетность корректирующих действий.

Пример: мойщик вагона использует лестницу для наружной обмывки пассажирского вагона. Какова вероятность того, что мойщик упадет? Для определения вероятности необходимо рассмотреть ряд факторов:

- устойчивость лестницы;

- состояние перекладин лестницы;

- тип обуви;

- уровень освещения.

После рассмотрения данных факторов можно оценить вероятность падения, с применением шкалы.

После расчета вероятности падения необходимо выполнить расчет степени тяжести последствий.

Если мойщик упадет с лестницы, каковы будут наиболее вероятные последствия? При этом необходимо рассмотреть такие факторы, как:

- высота падения;

- место падения;

- на какую часть тела воздействует ударная сила при падении.

33.После всех перечисленных факторов, можно оценить серьезность последствий падения с использованием Реестра опасностей, экологических аспектов и рисков, указанного в приложении 3 к настоящему стандарту.

7. Количественная оценка риска

34.Оценка максимального ущерба от некоторых видов рисков, например, рисков ответственности за причинение вреда не может быть рассчитана по каким-либо формулам, и поэтому для количественной оценки таких рисков используется статистические данные. Для оценки таких рисков обычно оцениваются сценарии их наступления и стороны, которые могут быть вовлечены (понести ущерб), а также общее влияние такого риска, и на основе существующей информации (статистики) о тяжести и стоимости ущерба при реализации таких сценариев определяется максимальный возможный ущерб.

35.Оценка рисков характеризует показатель риска (R), который оценивается в баллах и рассчитывается по формуле:

R = P x S, где:

P – вероятность возникновения опасности, балл (таблица 1);

S – оценка воздействия опасностей, балл (приложение 4 к настоящему стандарту).

Таблица 1. Оценка вероятности возникновения опасности P

P (балл)	**Вероятность**	**Качественная оценка** (описание)
1	Очень редко	Вероятность возникновения опасности является незначительной. Практически невозможно предположить, что подобный фактор может возникнуть
2	Редко	Вероятность возникновения опасности остается низкой. Подобного рода условия возникают в отдельных случаях, но шансы для этого невелики
3	Время от времени	Вероятность возникновения опасности находится на среднем уровне. Условия для этого могут реально и неожиданно возникнуть
4	Часто	Вероятность возникновения опасности является высокой. Условия для этого возникают достаточно регулярно и/или в течение определенного интервала времени
5	Очень часто	Вероятность возникновения опасности является очень высокой. Условия обязательно возникают на протяжении достаточно продолжительного промежутка времени

36.Исходя из значений «P» и «S» определяется категория риска по матрице рисков, приведенной в таблице 2.

Таблица 2. Матрица рисков

Вероятность возникновения -	**Воздействия последствий -S**				
	Критический	Значительный	Существенный	Умеренный	Минимальный

Р	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
Очень часто (5)	К (25)	К (20)	Ж (15)	Ж (10)	З (5)
Часто (4)	К (20)	Ж (16)	Ж (12)	З (8)	З (4)
Время от времени (3)	Ж (15)	Ж (12)	Ж (9)	З (6)	З (3)
Редко (2)	Ж (10)	З (8)	З (6)	З (4)	З (2)
Очень редко (1)	З (5)	З (4)	З (3)	З (2)	З (1)

37.Категории рисков подразделяются, на:
З - зеленый уровень – (допустимый) от 1 до 8;
Ж - желтый уровень – (существенный) от 9 до 16;
К - красный уровень – (недопустимый) от 17 до 25.

38.К допустимым рискам (от 1 до 8) относятся потенциальные риски при ежедневной работе на рабочем месте. Риски с таким уровнем рассматриваются как приемлемые при наличии мер по управлению ими (инструктаж по охране труда).

39.К существенным рискам (от 9 до 16) относятся риски, при которых присутствует потенциальная угроза здоровью персонала и/или нанесение ущерба имуществу предприятия. Риски с таким уровнем рассматриваются как приемлемые при наличии достаточных мер по управлению ими и требуют постоянного контроля и анализа, при недостаточности мер по управлению рассматриваются как неприемлемые с принятием соответствующих мер.

40.К недопустимым рискам (от 17 до 25) относятся риски, при которых присутствует потенциальная угроза жизни и здоровью персонала и/или нанесение значительного ущерба имуществу предприятия. Риски с таким уровнем рассматриваются как неприемлемые и требуют дальнейшего обязательного управления ими.

41.Результаты оценки рисков необходимо использовать как исходные данные при составлении плана работы по безопасности и охране труда.

42.Опасности и риски, находящиеся в красной зоне высокой величины рисков, требуют принятия незамедлительных мер управления вплоть до исключения риска путем отказа от вида деятельности, связанного с риском. Данные риски высокой величины должны быть снижены, как минимум, до уровня риска средней и малой величины путем внедрения мер управления, или должны быть приняты экстренные меры безопасности.

8. Регистрация рисков

43.После того, как будет выполнена оценка риска, при необходимости можно задокументировать результаты путем выгрузки из ИС ПБ.

44. В обязательном порядке необходимо ознакомить всех работников группы компаний АО «НК «ҚТЖ» с результатами оценки рисков, отраженными в реестрах, для того, чтобы они осознавали, какие опасные факторы и риски связаны с выполняемой ими работой и могли контролировать риск, используя

разработанные методы для обеспечения как собственной безопасности, так и безопасности окружающих.

9. Пересмотр результатов

45. Основания, при которых проводится внеплановая идентификация опасностей, определены в пункте ~~9~~ 8 настоящего Стандарта. Так, например, могут измениться условия на участке, тип используемого оборудования и материалов, количество задействованного персонала. Кроме того, изменениям подвергаются законодательные требования и отраслевые стандарты. Когда происходят подобные изменения, необходимо пересмотреть риски. Кроме того, при возникновении инцидентов необходимо проанализировать существующую оценку рисков. В обязательном порядке до принятия мер оценивать риски, которые могут создать новые опасности.

Пример: Системы локомотивов нового поколения не требуют от помощника машиниста выхода (на каждом перегоне) во время движения поезда, в машинное отделение для визуального осмотра его состояния, как на локомотивах старых серий. Соответственно, риски связанные с проскальзыванием и падением, ушибами, попаданием во вращающиеся части механизмов, электромагнитным излучением, вдыханием паров дизельного топлива и углекислого газа существенно снижаются.

46.Регулярный пересмотр результатов оценки рисков в рамках плановой идентификации опасностей согласно пункта 7 настоящего Стандарта позволяет более эффективно контролировать существующие риски и разрабатывать меры контроля для новых рисков, возникших в результате изменения в рабочем процессе.

10.Оценка мер контроля

47.При оценке эффективности мер контроля или введении новой меры контроля, необходимо придерживаться следующей иерархии:

- устранение опасности;
- замена (применение менее опасных материалов, процессов, операций или оборудования);
- инженерные меры контроля (внедрение средств малой механизации, автоматизация);
- сигнализация (предупреждающие знаки, надписи, маркировка, устройства и административные меры контроля);
- средства индивидуальной защиты.

В указанной выше последовательности оценки заложен принцип – при устранении риска и его контроле, более эффективны инженерные меры контроля, чем меры, основанные на человеческом факторе.

48.При наличии ряда мер контроля необходимо оценить относительные затраты на принятие каждой меры и степень контроля, которую она обеспечивает в краткосрочный и долгосрочный периоды.

Пример: переход на аккумуляторные батареи необслуживаемого типа исключают риски попадания кислоты (щелочи) на тело человека, отравления, взрыва емкости при испытании, существенное снижение риска падения на ноги самого аккумулятора.

При оценке затрат на приобретение аккумуляторов необслуживаемого типа необходимо помимо стоимости аккумулятора оценить снижение расходов предприятия за счет:

- *исключения необходимости содержания аккумуляторного цеха (отделения);*
- *уменьшения затрат на приобретение расходных материалов - щелочей, кислот;*
- *уменьшения затрат на приобретение и обслуживание оборудования (вытяжная система, зарядное устройство, ареометр и др.);*
- *уменьшения расхода воды и сброса сточных вод;*
- *уменьшения потребления электроэнергии;*
- *переориентации высвобождаемых слесарей-аккумуляторщиков на более востребованные работы;*
- *уменьшение выплат за вредные и опасные условия труда.*

49.Физические барьеры, такие как ограждение оборудования, места работы, знаки, необходимо поддерживать в рабочем состоянии.

11.Устранение опасности

50.Наиболее эффективный способ снижения риска – устранение опасности и связанного с ней риска. Ниже приведены примеры мало затратного решения проблемы.

Примеры:

- использование щеток с длинной ручкой при мойке окон вагонов устраняет необходимость работы на высоте;

- *чистка колодца с помощью насоса устраняет необходимость работы в замкнутом пространстве.*

Такой подход должен быть к каждой опасности, чтобы довести уровень риска до уровня приемлемого.

12.Замена

51.Под заменой подразумевается переход на более безопасные материалы или процессы.

Примеры:

- применение красок на водной основе вместо красок на растворителе;
- замена асбеста на безопасные материалы;
- использование экскаватора вместо ручной копки траншеи.

52.В некоторых случаях для снижения риска можно изменить методику выполнения работ.

Примеры:

- использование механических устройств для чистки дренажа, вместо применения сильных химических реагентов;

- применение мобильного подъемника вместо приставной лестницы;

53.В отдельных случая можно изменить порядок работы для облегчения усилий.

Примеры:

- расположение предметов, оборудования на рабочем месте с учетом того, правша или левша работник;

- чередование работы за компьютером с физическим трудом – снятие копий, распечатка, переноска документов.

В этих примерах показаны элементы «бережливого производства», создания оптимальной обстановки для работника, когда он работает не только в безопасных, но и комфортных условиях.

13.Инженерные меры контроля

54.Данные меры включают в себя конструктивную безопасность в отличие от предупредительных действий работника. Существует несколько способов инженерного контроля:

а) контроль риска у источника (применение более эффективных фильтров или менее шумного оборудования;

б) контроль риска воздействия:

- изоляция оборудования кожухом, ограждением или барьером;
- изоляция электрического источника или источника тепла;
- вентиляция опасных испарений, газов.

14.Предупреждающие знаки, надписи, устройства, маркировка

55. Все базовые предупреждающие, запрещающие, предписывающие знаки должны содержать условные графические обозначения надлежащей формы, цвета и соответствующим символом согласно ISO 7010:2019 «Символы графические. Цвета и знаки безопасности. Знаки безопасности, используемые на рабочих местах». Все основные знаки принято делить на данные разновидности:

Вид знака	Назначение
Запрещающие	Они информируют о запрещении нежелательного действия или опасного поведения и предотвращают аварийные ситуации. К примеру, «Доступ запрещен», «Запрещено курить» и прочие.
Предупреждающие знаки безопасности по охране труда	Они предупреждают о возможной опасности и информируют о ее характере. Это может быть предупреждение о биологической угрозе, пожароопасных веществах, ядах и прочем.

Знаки противопожарной безопасности	Они обозначают расположение средств пожаротушения: огнетушителей, гидранта, крана, а также о размещении тревожных кнопок.
Предписывающие знаки безопасности по охране труда	Они предписывают обязательные действия, необходимые для предотвращения опасных ситуаций. Например, знак предписывает работу только в шлеме или в защитной маске.
Эвакуационные знаки	Они показывают направление эвакуации при пожаре и иной опасной ситуации. Поскольку в состоянии паники трудно сориентироваться, необходим интуитивно понятный символ, показывающий направление.
Знаки медицинского назначения	Они указывают на расположение аптечки, медпункта и других объектов, важных для оказания первой помощи.
Указательные символы	Они показывают расположение служебного прохода, места для курения, а также указывают на особое назначение иных помещений.

15.Административные меры контроля

56.Сокращение длительности воздействия подразумевает сокращение времени воздействия опасного фактора на работника, в течение рабочего дня, путем либо предоставления периодов отдыха, либо переводом на другую работу. Такая мера применяется обычно для контроля опасных факторов для здоровья, таких как шум, вибрация, высокие или низкие температуры, работа с опасными веществами или зоне излучений. Необходимо помнить, что для многих опасных факторов существуют пределы краткосрочного воздействия и пределы воздействия на рабочем месте исходя их 8-ми часового рабочего дня.

57.Изоляция/разделение. Контроль риска посредством изоляции или разделения людей и опасных факторов – эффективная и широко применяющаяся мера контроля.

Пример: разделение пешеходных и транспортных зон в цехе, отдельные проходы для работников во время проведения ремонтных работ, предоставление помещения для обогрева на рабочих местах и др.

На принципах изоляции должно быть организовано хранение легковоспламеняющихся веществ, в открытых и вентилируемых местах отдельно от других источников опасности.

58.Системы безопасного производства работ. Она основана на контроле опасных факторов, выявленных в результате идентификации и оценки рисков. Должны быть описаны безопасные методы работ или операций. При наличии риска высокого или среднего уровня, система безопасного производства работ должна быть составлена в печатном виде и доводиться до работников в ходе обучения.

59.Подробности безопасной организации работ с низким риском могут сообщаться устно. Необходимо вести учетные записи о прохождении

работниками обучения или инструктажа по безопасной организации работ. Таким образом работник должен подтвердить, что он понимает требования и обязуется соблюдать их.

60.Обучение. В ходе обучения работники приобретают навыки и знания, компетентность в вопросах охраны здоровья и безопасности, имеющие отношение к выполняемой работе, которые могут быть выполнены двумя способами:

- производственное обучение, направленное на выполнение работ, где обучение необходимо в силу особого характера данных работ. Как правило, такой является работа руководителя работ (бригадира, мастера), который в силу своих полномочий и каждодневного контакта с работниками, должен детализировать общие вопросы безопасности до повседневных процедур безопасной работы для каждого индивидуального задания, инструмента, единицы техники, технологического процесса.
- плановое обучение (обучение по общим вопросам безопасности, вводный инструктаж, обучение руководства, повторное обучение, планируемое для управления рисками.

61.Информация. Любой человек, принимающий участие в работе предприятия, нуждается в информации о безопасности, включая кроме штатных работников, посетителей, подрядчиков и население. Предоставляемая информация:

- кто и почему может пострадать;
- как выполнить конкретное задание безопасно;
- правильная эксплуатация оборудования;
- порядок информирования о происшествиях;
- персональная ответственность за безопасность.

Это могут быть знаки, постеры, собрания, электронные напоминания, обучение, инструкции и прописанные процедуры.

62.Санитарно-бытовые условия. Объекты санитарно-бытового назначения должны соответствовать требованиями нормативной технической документации, среди которых: общая вентиляция, освещение и обогрев, ионизация воздуха, предоставление питьевой воды, уборных и душевых, комнат для приема пищи и т.д.

Содержание рабочего места – самый экономичный и эффективный способ контроля риска. Сюда входит постоянное поддержание порядка и надлежащая организация хранения опасных материалов. Риски на которое прежде всего влияет содержание рабочего места – пожар, проскальзывание, спотыкание и падение.

63.Мониторинг и надзор. Эффективность мер контроля риска как инженерных, так и поведенческих, оценивается в ходе мониторинга и надзора со стороны руководства, обеспечивающего адекватность применения таких мест. Подробная информация о происшествиях, заболеваниях, позволяет оценить эффективность мер контроля риска. Во время мониторинга проверяется исправность всех средств обеспечения безопасности, включая средства оказания помощи. Важно пронаблюдать за работником и убедиться в том, что он понимает

и выполняет требования. Возможно у него будут предложения по улучшению оборудования или метода выполнения работ. Мониторинг должен охватывать и работников, работающих посменно.

Мониторинг может охватывать оценку эффективности полученного обучения или инструктажа.

16.Средства индивидуальной защиты (СИЗ)

64.СИЗ представляют ограниченную защиту и применяются в качестве последней меры, когда остальные меры признаны неэффективными. Основные недостатки СИЗ:

1) СИЗ обеспечивает защиту только применяющего его работника, не обеспечивая защиту окружающих;
2) предусматривает применение работником в течение всего времени;
3) требует правильного применения;
4) требует замены, когда уровень защиты снижается.

Преимущества СИЗ:

- обеспечивает немедленную защиту и дает возможность продолжать работу в процессе внедрения более эффективных мер инженерного контроля;
- в чрезвычайной ситуации может быть единственной защитой при спасательных операциях;
- может применяться для выполнения работ в замкнутых пространствах, где другие способы недоступны.

17.Заключение

65. Следует убедиться в том, что оценка достаточна и объективна. Поставить следующие вопросы:

- Располагает ли рабочая группа всей нужной информацией?
- Использует ли рабочая группа соответствующие методы?

Пример: на разных участках для одной и той же работы может использоваться совершенно разное оборудование, что может повлиять на уровень риска.

66. Важно для оценки риска, описания опасностей вовлекать работников, чья деятельность оценивается. Убедится в том, что оценка риска учитывает все особенности ситуации на рабочем месте. Оценка риска, выполненная в другом месте для подобного вида работ, не всегда может подходить для данной ситуации.

Приложение 2
(Обязательное)

Методика
идентификации экологических аспектов и оценки рисков

Настоящая Методика предназначена для идентификации экологических аспектов и оценки рисков и распространяется на все структурные подразделения акционерного общества «Национальная компания «Қазақстан темір жолы» и его дочерние организации.

Процесс оценки экологических рисков, управления рисками и оценки эффективности мероприятий по управлению рисками показан на схеме.

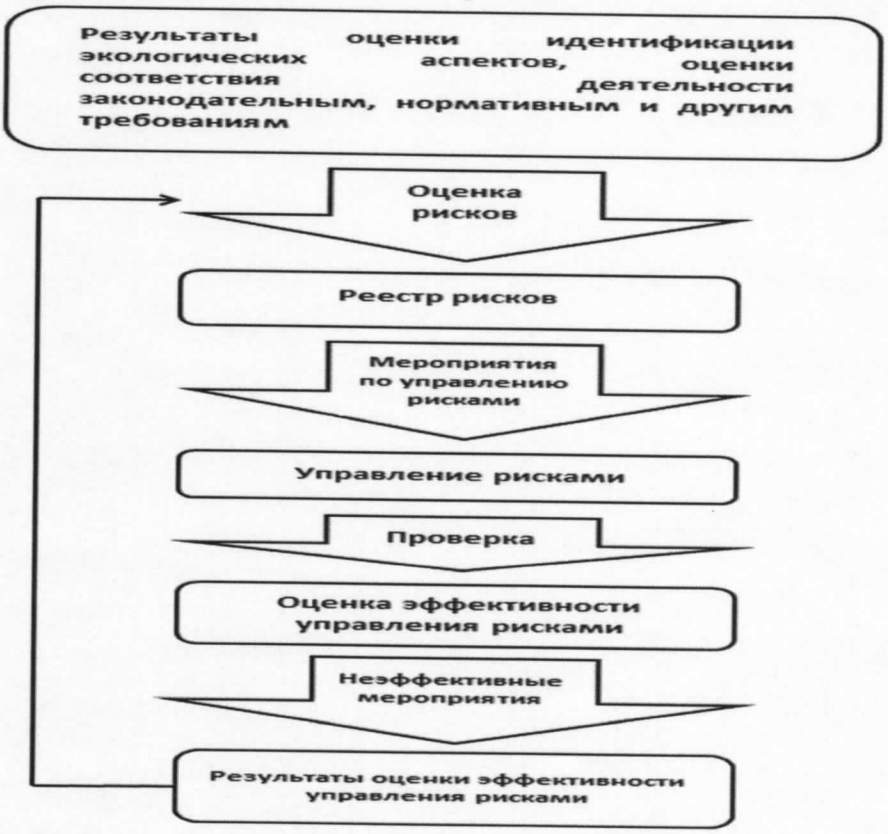

Идентификация экологических аспектов проводится согласно пунктов 19 и 20 ~~и 21~~ настоящего Стандарта.

Определение значимости (оценка) экологических аспектов проводится по критериям, указанным в таблице 1.

Таблица 1. – Критерии оценки экологических аспектов

Балл	Критерии оценки				
	А	Б	В	Г	Д
	масштаб воздействия (в пределах)	интенсивность (тяжесть) воздействия	степень и уровень опасности	продолжительность воздействия	огласка, значение для имиджа АО «НК «ҚТЖ»
0	в границах СЗЗ, СР, ПОЖД	в рамках нормы, квоты, лимита, ПДВ, ПДС, ПДК	неопасный, зеленый – индекс G	в течение суток	нет помех для посторонних лиц, не представляет интереса для СМИ

1	выходит за границы СЗЗ, СР, ПОЖД	превышает нормы, квоту, лимит, ПДВ, ПДС, ПДК	опасный, янтарный - индекс А, красный – индекс R	более суток	мешает населению, представляет интерес для СМИ

Примечания:

СЗЗ – санитарно-защитная зона, территория, отделяющая зоны специального назначения, а также промышленные организации и другие производственные, коммунальные и складские объекты в населенном пункте от близлежащих селитебных территорий, зданий и сооружений жилищно-гражданского назначения в целях ослабления воздействия на них неблагоприятных факторов;

СР – санитарный разрыв, минимальное расстояние от источника вредного воздействия до границы жилой застройки, ландшафтно-рекреационной зоны, зоны отдыха, курорта, которое имеет режим СЗЗ, но не требует разработки проекта обоснования его организации;

Граница СЗЗ - линия, ограничивающая территорию СЗЗ или максимальную из плановых проекций пространства, за пределами которых факторы воздействия не превышают установленные гигиенические нормативы;

Граница ПОЖД – полоса отвода железной дороги;

СМИ – средства массовой информации.

Для оценки экологических аспектов рабочей группой, указанной в пункте 10 настоящего Стандарта, определяется величина влияния экологического аспекта.

Величина влияния экологического аспекта определяется путем сложения баллов по каждому критерию: А + Б + В + Г + Д.

Степень влияние риска идентифицированного по итогам анализа выполнения принятых требований законодательства, заинтересованных сторон и других обязательств оценивается методом экспертных оценок по 5-ти балльной шкале от «Минимального» до «Критического» согласно таблице 2.

Таблица 2. Степень влияния риска (S)

S	Влияние				
	Минимальное	Умеренное	Существенное	Значительное	Критическое
балл	1	2	3	4	5

Вероятность возникновения риска оценивается членами рабочей группы по 5-ти балльной шкале от «Очень редко» до «Очень часто» согласно таблицы 3.

Таблица 3. Вероятность рисков (Р)

Р	Вероятность риска				
	Очень редко	Редко	Время от времени	Часто	Очень часто
Балл	1	2	3	4	5

Исходя из значений P и S определяется категория риска по матрице рисков, приведенной в таблице 4.

Таблица 4. Матрица рисков

Вероятность возникновения - P	**Воздействия последствий -S**				
	Критический **(5)**	Значительный **(4)**	Существенный **(3)**	Умеренный **(2)**	Минимальный **(1)**
Очень часто (5)	**К (25)**	**К (20)**	**Ж (15)**	**Ж (10)**	**З (5)**
Часто (4)	**К (20)**	**Ж (16)**	**Ж (12)**	**З (8)**	**З (4)**
Время от времени (3)	**Ж (15)**	**Ж (12)**	**Ж (9)**	**З (6)**	**З (3)**
Редко (2)	**Ж (10)**	**З (8)**	**З (6)**	**З (4)**	**З (2)**
Очень редко (1)	**З (5)**	**З (4)**	**З (3)**	**З (2)**	**З (1)**

Приложение 3
(Обязательное)

Реестр опасностей, экологических аспектов и рисков

по _____

Группа	Подгруппа	Опасность/аспекты	Место /источник возникновения опасности/аспекта	Фактор возникновения происшествия	описаение риска	Оперативные меры реагирования	Присущий риск (баллы)	Травмирование людей	Воздействие на окружающую среду	Имущественный ущерб	Влияние на имидж	Возможности	Меры по реагированию на риски/возможности	остаточный риск	Владелец риска
								без барьеров							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

Где:
Группа - разновидность условия работы
Подгруппа - ключевые элементы, определяющие условия работы
Оперативные меры реагирования- меры, направленные на предотвращение усуглубления ситуации

Приложение 4
(Обязательное)

ОЦЕНКА ВОЗДЕЙСТВИЯ ОПАСНОСТЕЙ

Наименование	Балл	Критерий оценки для последствия «Травмирование людей»	Критерий оценки для последствия «Имущественный ущерб»	Критерий оценки для последствия «Влияние на имидж»
Минимальный	1	Ушиб или другое повреждение, не требующее обращения в медпункт	Легкое повреждение имущества, не требующее ремонта	Не представляет интереса для общественности
Умеренный	2	Микротравма, требующая обращения в медпункт предприятия или применения аптечки без временной потери трудоспособности	Повреждение имущества, требующее ремонта в плановом режиме (только если повреждение причинено в связи с нарушением технологии проведения работ) **(< 40 МРП)**	О событии сообщено в уполномоченный орган
Существенный	3	Несчастный случай с временной потерей трудоспособности	Повреждение имущества, событие, повлекшее простой и требующее незамедлительного ремонта (только если повреждение причинено в связи с нарушением технологии проведения работ) (> 40 МРП < 400 МРП) .	Сообщение о событии опубликовано в областных СМИ
Значительный	4	Несчастный случай с утратой постоянной трудоспособности	Повреждение имущества, событие, вызвавшие остановку всего технологического процесса **(> 400 МРП < 40 000 МРП)**	Сообщение о событии опубликовано в республиканских СМИ
Критический	5	Несчастные случай со смертельным исходом	Авария. Требуется списание и замена имущества **(> 40 000 МРП)**	Событие получило международную огласку в СМИ

Приложение 5
(Обязательное)

Реестр существенных рисков и значимых аспектов

по _____
(наименование организации, подразделения)

№ п/п	Место /источник возникновения опасности/аспекта	Опасность/ аспекты	Описание риска	Присущий риск (балл)	Возможности	Меры по реагированию на риски/возможности
1	2	3	4	5	6	7